

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Vér és arany.

Budapest, október 9.

Ha a diplomáciát meglepte a Balkánon beállott véres fordulat: akkor a diplomáciát bevallottan éri a kudarc. Mert, hogy az európai diplomácia ugy késsék le a mentőakcióval, amint Sasonov magát kifejezte, hogy Montenegro egyszerűen megugrott a diplomácia akciója elől: ez legalább is azt jelentené, hogy a szövetség balkáni államok vajmi keveset törődnek, sőt jóformán paczkáznak a diplomáciával. Mig ez békéről ábrándozik, ők megcsinálják a háboru megmásíthatatlan faktumát s azt mondják a diplomáciának: meg tetszett kénsni. De mi nem hiszünk a diplomácia kudarcában, mert nem lehet az igaz, hogy a diplomáciát meglepte a véres fordulat. Ellenkezéleg: csak az történt a Balkánon, amit a diplomácia, legalább annak ravaszabb és ügyesebb része, igazában akart és titkon előkészített. Ha a kis Balkán-államok megugrottak a békeakció elől és megüzenték a háborut, akkor ez volt az ő igazi utasításuk.

Kétszínű szerepet játszott ebben az egész akcióban Anglia is. Oroszország is. Anglia kétszínűsége mellett bizonyít, hogy a Balkán-államokhoz intézett jegyzékből kihagyatta azt a sort, mely a török reformok megvalósítása iránt

európai garanciát helyez kilátásba. Anglia követelte a garancia kihagyását, pedig tudta, hogy ezzel lehetetlenné teszi a békét. És Oroszország ezt az angol követelést már előre honorálta, mikor zsebében az állítólagos békecsináló megbizással, nyomban utasította Montegrót a háboru megüzénésére. Itt tehát a nagyhatalmak eljátszották egy megállapodás komédiáját a világ becsapására, de maguk között tisztában voltak vele, hogy a háboru most már elkerülhetetlen. Sőt valószínűleg ők már azt is tudják, hogy ez a Balkán-háboru nem is marad elszigetelve, hanem csak megindulása egy nagy európai leszámolásnak. Montenegro talán csak az első kis hógolyó, mely gurulni kezd, de lavina lesz belőle, nagy és félelmes lavina.

S a magyar közvéleménynek ilyen viszonyok között nagyon figyelnie kell arra a tegnap kezdett s ma folytatott közös minisztertanácsra, melyben a szombaton még csak kétszáz milliónyi póthitel követelése a kétszeresére nőtt. A bibliai mustármagból nem lett hamarabb terebélyes fa, mint ebből az Aufenberg-féle követelésből egy majdnem félmilliárdos követelés. Magyarország egész évi költségvetése alig tesz ki négyszer többet, mint az a póthitel, melyet a közös hadsereg csak úgy futtában, az utolsó perezen támaszt a delegációval

szemben. S ez még csak az arany, melyet rajtunk meg akarnak venni. Jöhet még a véráldozat követelése is. Vért és aranyat izzadjunk. A vérből tengert, az aranyból egész hegyeket. Miért? Mert a nagyhatalmi téboly megszállta a monarchiát megint és az annektált Bosznia után, melyet Magyarország történelmi jogán annektáltak, de Magyarország elől mégis elannektáltak, most a szandzsákra is fáj a nagyhatalom foga. Ezért ömöljön a magyar vér és ezért vágassunk le testünkéből annyi aranyat, mintha nem is husból valók, de aranyemberek volnánk.

Majdnem egy félmilliárd most, amikor még nem viselünk háborut! Hát mekkora áldozatot követelnek majd tőlünk, ha már igazán háborut kell viselnünk? Azt mondják, hogy a hadvezetőség hajmeresztő követelésétől mindkét állam pénzügyminisztere megrémült. Hát akkor milyen rémületbe kell esniök a népeknek? Hiszen művészet kell hozzá kétségtelenül, hogy ezek a pénzügyminiszterek ilyen pénzügyi konjunktúrában előteremthessék a félmilliárdot. De valami képtelen uzsorakamatra azért mégis megkaphatják esetleg. Honnan teremtsse elő azonban ez a kiszipolyozott, iparában és kereskedelmében megbénított, egy rossz termés után vergődő magyar nemzet a félmilliárdból rája eső milliókat? Hát tud-e ez a magyar

A rabmadár.

Írta: Hadrik Elka.

Amália az utóbbi éveket tragikus lemondásban töltötte. Az élete szomorú volt. Megszébbült madárhoz hasonlított, mely vergődik, gyötrődik, csapkodja szárnyait, nyújtja karmait. Mig végre talál valamely zugot, hol csendesen meglapul, míg sebe összeforr. Ekkor elhagyja rejtekhelyét, vidáman kiszabadul és röpköd, száll a szabadságban.

Amália ez időben házas erényeket gyakorolt.

Takarított, söpört. Állandóan háromszínű seprűnyél volt a kezében s kefe, flanel a lába alatt, melyekkel az amugy is káprázatos fényességű padlón csuszka. Önmagára, az öltözködésére nem vesztegetett sok időt. Reggel magára öltött egy renyhe pongyolát. Bár úgy tűzte csak össze egy brossal, mintha a másik percében már levetté, mégis nap-hosszat viselte. Fésülködésre több gondot fordított. Szerette, ha szép színes haja — némi mesterkedéssel aranyszőke — magas kontyba van feltűzve. Türelmesen bontotta le háromszor is egymásután, hogy sikeresebben tűzze fel újra. Mikor végre elkészült vele, elnyűtt, sárga selyemből turbánt csavart rá, hogy megvédje a porszemtől és fel ne borzalja munkája közben.

Igy rendszeresen ment minden reggeltől estig. Egyik naptól a másikig. A eseléd főzött, ő takarított és közben, mivel még az ezelőtti szokásai olykor hatalmukba kerítették, hát ábrándozott, terveket szőtt, le a mostani életviszonyához alakítva.

Egyik nap arra gondolt, hogy virágokat szerez. Csak hófehér virágot, hogy olyan legyen a lakása, mint egy zárdakert.

— Holnap Károly nekem itt minden kis zugot virággal fog betölteni. Csilingelő, apró fehér virággal, melyeknek részegítő, kábító illatuk van — mondogatta magában.

Máskor szönyegeket kívánt. Nem sokat, egynehány darab szaladó perzsa-szönyeg, melyekkel befödje a két kis szobát, mely a lakosztályuk volt. Illyenkor méregetett egyik saroktól vagy butordarabtól a másikig. Milyen széles s milyen hosszúak legyenek a szönyegdarabok.

Amália naiv és hiszékeny volt. Pedig már elmúlt harmincz éves. Mindig reménykedett, mindig várt valamit, ujat, szépet a holnapi naptól.

Az élete így kezdődött, hogy csak elgondolta azt a varázsigét: terülj asztalkám! Már is teljesült kívánsága.

A szinpad körül élő mecenások, a művészetek készséges szolgálói vetélkedve lesték vágyait. Volt egy-két komoly szerelme. A szerelem a dicsőséggel együtt karolt bele mind a két karjába. De az életnek és vele a dicsőségnek, ünneplésnek, legszebb napjait mégis egy férfinak köszönhette. Szép férfi volt. Tipus volt. A gazdag, szép férfi típusa. Gazdagságát, előkelő lelkületét, okosságát, a nő iránti alázatos hódolata szárnyalta csak tul.

Amália egy ideig, a boldogak között a legboldogabb volt. A szép szerelem aztán el-

mult, valami ok miatt? Vagy hogy semmi se tart örökké! De emlékek szép maradt és ami azután következett, ehhez kellett hasonlítani.

Amália ezután megismerte Károlyt, ki bár egyszerű, szerény hivatalnok volt, külsőségekben hasonlított az ideálhoz. Amália megremegett attól a boldogító gondolatától, hogy újra, még egyszer föl találja elveszett életét. Ez új élet lemondással kezdődött.

Elmaradtak az ünneplések és ezért az udvarlók is. A szinpadi dicsőség is halványodni kezdett. Ugy látszott, a szerelem mindent pótol s Amália lemondott a szinpadról, magányosságban csak a szerelmének akart élni ezután. Károly ügyes férfi volt. Állandóan a reménység színes üvegjét tartotta a nő szeméi elé. Mindent ígért. Minden gondolatát, kívánságát, kivihetőnek, teljesíthetőnek találta. Este, miután hazatért a hivatalából, megvárta, míg Amália elhelyezi az örökös kezében forgó söprűt s lehuzza piszkos keztyűit. Ekkor megcsókolta a kezét, maga mellé vonta a dívánra és megkérdezte, mivel töltötte napját.

— Nagyszerű tervem van — mondotta egy ilyen alkalommal Amália. — Ma színházba megyünk, édes Károlyom és utána vacsorázni valaféle előkelő étterembe. Tudod-e, hogy már reggel fésülködés közben határozottam el. És azután mindjárt felnyitottam a nagy ládát és mit gondolsz mi történt? A szép, színes bársonyok, selymek suttogni kezdtek: — Csakhogy visszatértél hozzánk. Régen nélkülöztünk. Itt hagytál szenvedni bennünket ebben a zárkában. De most már

föld egy évben háromszor teremni? Megbir-e ez a nemzet, mely az eddigi terhek alatt is roskad, ekkora újabb terheket? Süketek maradtunk a hivatalnokok, tanítók, bírák és lelkészek javszéklésével szemben s azt mondjuk: ahol nincs, ott a császár is hiába kutat. S most elegendő, hogy a Balkánon tűz támadjon s akkor mindjárt van vér és arany, amennyire csak Auffenberg ur szomjazik? Egy gyászos delegáció ülésének utolsó percében, két miniszteri vacsora között, pezsgő és díkeziózás közben, ilyen terheket kiróni egy elgyötört nemzetre: ez több, mint amennyit az étvágyáról eléggé ismert közös hadsereg valaha merészelt.

Vérét és aranyát veszik a nemzetnek és teszik ezt olyankor, mikor önéretébe már előbb belegázoltak, mikor jogain erőszakot követtek el s mikor ez a nemzet könnyekben és keserűségekben gazdaggá lett ugyan, de jogokban és vagyonban elszegényedett. Most már csak az következik, hogy fát vágjanak a magyar nemzet hátán. Mi fájdalommal nézzük a Balkánon megindult mézárást és egész emberi részvétünk kíséri a mézárás áldozatait. De az egész Balkán nem éri nekünk, hogy az ő nyughatatlansága miatt magyar fiuk vére omoljon s elvegyék előlünk életünk anyagi feltételeit. Ennyi vérről és ennyi arannyal más nemzet a szabadságát váltja meg, mi a szolgaságunkat fizessük meg vérről, amely még van és arannyal, melyből már régen kifogytunk? Az ilyen dicsőségtől a szegény marhatja fel arcunkat.

Budapest, október 9.

A várnai mandátum. A Haydin Imre halálával megüresedett várna-kisuzcaúj helyi választókörületben eddig az egyetlen jelölt Petrás Károly volt árvászeki elnök, aki a nemzeti munkapártnak hivatalos jelöltje és az általános, egyenlő és titkos választójog programjával lép fel. Petrás Károly

nem bocsátunk el, kívánjuk, hogy magadra öltés! At akarjuk ölelni a testedet, susogni akarunk körülötled, fényt, szépséget sugározni az arcodra. Csak egy, egyetlen egy kirándulást teszünk. Fényes terembe, diszes emberek közé megyünk. Hódítani fogsz megint! Mosolyra nyílik a szád. A te komoly, összeszorított szád. Hogy te mosolyogni tudjál, ahhoz mi kellünk! A mi lány érintésünk, a mi izgató mormolásunk. Így beszéltek ők, én értettem őket. És látod, ha már kinyitottam ezt a bűvös ládát, ezt a Pandora szelenczét, nem csaphattam érzéketlenül vissza. Megsimogattam a selymeket. Kutatni, keresgélni kezdtem közöttük. Kerestem egy szerény, nagyon egyszerű darabot. A mostani lelkületemhez való. És ennek az egynek, ennek a kék selyem ruhának ünnepélyesen megígértem, hogy ma felöltöm, esillárok fényébe viszem. Mulatunk egyet. Ugy mint ezelőtt és aztán vége lesz! Megint szépen összehajtogatom, selyempapírba rakosgatom és visszahelyezem a többi elmúlt holmi közé. Nos, mit szólsz hozzá?

Károly megsimogatta Amália haját, magához vonta és megcsókolta.

— A legszebb asszony vagy, náluk nélkül is, így, ebben a renyhe pongyolában — mondotta és szép, fekete szemében veszedelmes, komok tűz csillant fel. Ujra csókolta az asszonyt. Bolandul, veszedelmesen csókolta. És szép, bűvös szavakat sutogott a fülébe.

Igy szokta mindig. Így áltatta az asszonyt már éveken át és végül diadalmasan tette föl a kérdést:

— Boldog vagy-e?

a napokban be fogja utazni a kerület községeit. A kerület ellenzéki polgársága még nem határozott, hogy állít-e ellenjelöltet.

Lealkudott milliók.

— Sokat kértek, hogy engedhessenek. —

A legújabb bécsi tanácskozások.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, október 9.

Két napi tanácskozás után ma döntött a közös minisztertanács a fölött, hogy mi történjék Auffenberg és Montecuccoli legújabb követeléseivel. Közben felhúzták a hivatalos és félhivatalos sajtóapparátust és elhittették a megrémült közvéleménnyel, hogy Auffenberg nem kétszáznyolcvan milliót kér, hanem ötszázat, ezenkívül elhittették azt is, hogy a két pénzügyminiszter tüstént lemond, ha tényleg azt az összeget szavazná meg a közös minisztertanács, ami a közszájon forog.

A sajtóapparátus kitünően működött, a közvélemény mindent elhitt és holnap egy nagy nyomástól fog megszabadulni, ha majd azt hallja, hogy nem ötszáz milliót kap Auffenberg, hanem csak háromszázat és hogy ezt is több évre felosztva.

Pedig nyugodtak lehetünk: Auffenbergnek esze ágában sem volt ötszáz milliót kérni és a két pénzügyminiszternek eszeágában sem volt lemondani. De nyugodtak lehetünk afelől is, hogy Auffenberg tényleg megkapta azt az összeget, amit kért és hogy a két pénzügyminiszter egyáltalán nem érez lelkiismeretfurdalást, ha az adózók néhány bankóval több adót fizetnek, mint fizettek eddig. Csak az adózó közönség van lóvá téve. Ő most boldog, hogy az ötszázmillióra hirdetett póthitelt — mondjuk — háromszázmillió alakban veheti be — évenként egy évökánállal.

Háromszázmillióra mondjuk, mert a közös minisztertanács eléggé óvatos volt és a megállapított összeget hivatalosan nem közzölte. Ez csak holnap lesz nyilvánossá, amikor a közös miniszterek az új póthitelt a

delegációk elé terjesztik. Nagy meglepetés azonban aligha történhetik, mert a póthitelre vonatkozó manőver nagyon is átlátszó volt.

Lukácson és kormányán azonban nem fog segíteni a lealkudott milliók meséje. A magyar közvélemény akár a híresztelt ötszázmillió póthitelt, akár a már megadott háromszázmilliót ellenséges indulattal fogadja és súlyosan feljölősségre fogja vonni érte a kormányt, valamint a munkapártot, hogy ezt az óriási összeget ismét csak minden ellenérték nélkül adják oda Bécsnek. A nemzet ezért az újabb katonai áldozatért nem kap semmit. Egyetlen kívánsága sem valósul meg, sőt még csak közelebb sem jut valamely kívánsága megvalósulásához, hogy ezt a terhet vállalja. Ez pedig igen súlyos érv Lukács és a munkapárt ellen, amit nem lehet majd ellenérvekkel, vagy fufanggal meggyöngíteni. Mert a nemzet most már tisztán látja a Lukács-kormány abszolút tehetetlenségét és lelkiismeretlenségét és végre is odakiáltja neki, hogy: elég volt!...

A politika mai eseményeiről híreink a következők:

Zichy János a királynál.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter ma reggel Bécsbe érkezett. Délben a királynál magánkihallgatáson jelent meg, amely közel háromnegyed óra hosszat tartott. Ez a kihallgatás — mint félhivatalosan jelentik — kizárólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter ressortjüggel volt összefüggésben. Gróf Zichy János délután félnégy órakor meglátogatta Lukács László miniszterelnököt és vele hosszabb ideig tanácskozott. A vallás- és közoktatásügyi miniszter délután 4 óra 50 perczkor visszautazott Budapestre.

Szögyén-Marich tanácskozásai.

Szögyén-Marich László berlini osztrák magyar nagykövet ma Bécsbe érkezett és hosszabb ideig tanácskozott gróf Berchtold közöskülügyminiszterrel és Lukács László miniszterelnökkel.

A tegnapi közös minisztertanács.

A külügyminisztériumban tegnap éjjel megtartott közös minisztertanács — mint azt

kétpupu tevé. Na, hamar, drágám, tűzze a hajamra ezt a csattot, aranyom. Ide a keztyűmet, a boámat. Mit szól, szép vagyok? Ugy-e szép? Tetszeni fogok? Most pedig, ezervusz kislány. Isten áldjon! Uram! Isten önnel. Isten önnel! Isten önnel!

Az ajtó felé indulva bucsuzott. És az ajtót is kinyitotta, tovább ment ki az előszobán át.

Károly mosolyogva ült kényelmesen a pamlag sarkában. Tetszett neki a játék. Ezelőtt négy évvel ugyanezen toalettben rabolt el Amáliát a szinpadtól. Kissé elábrándozott, visszagondolt a színes estékre, az ő nagy hódítására.

Néhány percz telt el. A cseléd is kiment a szobából. Rettenetes csendesség lett.

— Amália! — kiáltott fel Károly. — Amália! Mi az, hol vagy, hol bujkálsz?

Egyetlen hang se válaszolt. ez idegessé tette a férfit. Kiment a folyosóra. De mivel már tíz óra elmúlt, sötét, rideg, hangtalan volt a ház is.

— Megszökött. — Ezt a szót nem mondotta ki a férfi, de a fogalom rettenetesen tágt tért nyitott előtte.

Amália megszökött, visszatért a régi ereje, mely széttepte azt az alattomos álomképet, melyet ő erős akarattal varázsolt elébe.

A régi, foszladozó selyemszövetek hatalmasabbak voltak nálánál. Érezte, hogy Amália, kit e fényes ezírfaságok közül rabolt el, sohasem volt egész lelkevel az övé. És soha többé nem tér vissza hozzá.

— Boldog — felelte Amália. Elfelejtette a kívánságait s másnap új tervet kovácsolt. Most is így telt az idő, míg a cseléd nem zavarta meg. Jelentette, hogy a vacsora tálalva van.

Amália a brossal megtűzött reggeli pongyolában ült asztalhoz. Károly arcán le nem küzdhető diadal sugárzott.

A kék selyemruha azonban ott függött a szekrény ajtaján. Fölujtva, kivasalva, teljes pompájában, ezüsthényű mosolygással ingerkedett.

Az asszony visszapillantott rá biztatólag:

— Igen, igen.

— Tehát vacsora után valami elegáns mulatóba megyünk — mondotta Károlynak.

Az nevetett és megsimogatta az asszonyt.

Ekkor történt valami. Amália csókolozva, mint ki hosszú álomból ébred, nézett a férfire. Azután lassan, komolyan, de határozottan mondotta:

— Ma mégis fölveszem.

— Fölpróbálok — felelte a férfi gögösen.

— Igen, fölpróbálok. Csak fölpróbálok és az ibolyaszín bársonyköpenyt öltöm rá. csöngesd be a cselédet, ő fog segédkezni. Ő lesz az öltöztetőm. Minden úgy lesz, mint ezelőtt. Ujra minden úgy lesz. Hozd a fűzöt. Add ide a cipőket! Szorosabban kösd meg. Nem így! Oh, ügyetlen vagy! — idegesen kiabál, mint ezelőtt szokott a régi, meghitt öltöztetőjével csevegni. — Nem látja, hogy az őv ferdén van? Csak gyorsan-gyorsan, ide azzal a szalaggal. Istenem, oly lassu, mint egy.

nyek igazolták, mennyire szükséges volt a véderő-törvények megalkotása. Utaltam arra is, hogy a június 4-iki események kényszerhelyzetnek voltak szülöttei, amely kényszerhelyzet földidezéséért felelősek azok, akik egy éven át minden módon megátolták, hogy a fontos javaslatok letárgyalassanak. Hogy a békes állapotok mielőbbi visszatérését kívánjuk és a mai helyzetet mindeképpen szomorúnak látjuk — ez természetes, főleg azon vármegye részéről, amely már a múlt év szeptemberében nyomatékosan elítélte az obstrukciót. — És ezt tettük október 7-én is. Tisztelettel *Návay* Lajos.

Csak azt találjuk különösnek, hogy miért nem vette meg *Návay* Lajos ezt a nyilatkozatot Csanád-megye október 7-iki közgyűlésén. Akkor talán a szavazás eredménye is egész más lett volna, mint volt jelenleg.

Ellenzéki népgyűlés Pécsen.

Pécs város hazafias polgársága vasárnap nagyszabású tiltakozó népgyűlést rendez, amelyen tiltakozik a kormány alkotmány- és törvénysértései ellen. A népgyűlésen jelen lesz gróf *Károlyi* Mihály, gróf *Balthányi* Tivadar, továbbá az egyesült ellenzék több tagja. A város közönsége nagy előkészületeket tesz, hogy a vendégeket, valamint a kerület képviselőjét, *Egry* Bélát minél impozánsabb fogadtatásban részesítse. A tiltakozó népgyűlés iránt megyeszerte rendkívül nagy az érdeklődés és a vármegye valamennyi kerülete küldöttségileg képviselteti magát. Délben bankett lesz a vendégek tiszteletére.

Uj délszláv pártalakulás.

Az osztrák képviselőházban ma délelőtt a horvát jogpárt és a szlovén néppárt megőzöttai gyűlések össze, hogy a délszlávok közös akciója dolgában jussanak megállapodásra. Elhatározták, hogy új pártszövetséget alakítsanak horvát-szlovén jogpárt címmel.

Az értekezletről a következő közleményt adták ki: *Sustersic* képviselő beszédrel nyitotta meg a tanácskozást és azt ajánlotta, hogy dr. *Starosevic* Mile képviselőt válasszák elnökké. Ezután szervezeti szabályokat alkottak az új pártszövetség számára, amely kiterjed a *Habsburgi Császártörvények* alatt élő összes horvátokra, szlovénokra és szerbekre. Az új párt vezéreivé dr. *Starosevic* Mile és dr. *Sustersic* Iván képviselőket választották meg. Az értekezlet részleteit szigorúan titokban tartják.

Ime ezek a szomorú következményei *Tomsic* és *Cuvaj* kormányzásának.

Budapest, október 9.

A földmívelésügyi miniszter Budapesten. Gróf *Serényi* Béla földmívelésügyi miniszter ma délután 3 órakor Bécsből visszautazott Budapestre.

Népgyűlés a háború ellen. A szegedi szocialista párt tegnap este népes gyűlést tartott a Klauzál-téren, hogy tiltakozását fejezze ki a balkáni háborús mozgalmak miatt. *Ehrenfeld* Arnold budapesti kiküldött és *Varendán* János beszéltek nagy tetszés közben. A népgyűlés után a hallgatóság rendben szétoszlott.

EGYHÁZAK.

— (Püspöki konferenzia.) Vaszary Kolos bíboros-hercegprímás az őszi püspöki konferenciát az idén, a szokott időnél későbbre, körülbelül november közepére hívja össze. A kérelemnek az az oka, hogy a bécsi eucharisztikus kongresszus munkálatainak feldolgozása következtében a budapesti katolikus nagygyűlést november első feléről november hó második felére halasztották el és a hercegprímás a püspöki tanácskozást akkor kívánja megtartani, amikor a magyarországi egyháznagyok különben is Budapesten időznek. Az őszi püspöki konferenzia tárgysorozatát a közeljövőben állítják össze.

A delegációk.

— Bizalom a közös minisztereknek. —

A magyar és osztrák delegáció ülései.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 9.

A delegációk serényen gyártják a bizalmi votumokat a közös miniszterek számára. Ma a magyar delegáció elfogadott mindent, amit még eddig el nem fogadott, az osztrák delegáció pedig elkészült a külügyi költségvetéssel. Szóval a delegációk holnapig iparkodnak elkészülni mindennel, hogy annál behatóbban foglalkozzanak majd az új hadügyi póthitelekkel, amelyeket holnap terjeszt eléjük a közös hadügyminiszter.

A póthitelek kérdése kétségkívül erős vitát fog provokálni a delegációkban, de azért komolyabb ellentállásra nincs kilátás. A delegációk — pláne a munkapárti delegáció — annyira benne vannak a bizalomgyártásban, hogy fel se tehető róluk az, hogy a póthiteleket visszavessék. Ilyenre különben sem volt még példa a delegációk történetében.

A delegációk mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

A magyar delegáció.

— A pénzügyi albizottság ülése. —

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délelőtt fél tizenegy órakor tartotta ülését báró *Harkányi* Frigyes elnöklésével. Napirenden volt a közös pénzügyminisztérium, valamint a közös állami legfőbb számvevőszék költségvetése, végül a határvámjövődék. Az ülésen jelen volt lovag *Bilinski* közös pénzügyminiszter és a magyar kormány részéről *Lukács* László miniszterelnök báró *Hazai* Samu honvédelmi miniszter és *Teleszky* János pénzügyminiszter.

Nyegre László előadó ismertetése után a közös pénzügyminisztérium költségvetését általánosságban, majd részleteiben vita nélkül elfogadták.

Ezután a közös pénzügyminisztérium által kezelt alapokról szóló jelentés következett, amelyet *Nyegre* László előadó ismertetése után részleteiben is vita nélkül tudomásul vett az albizottság.

Nyegre László előadó részletesen ismertetette azután a határvámjövődék 1912. évi előirányzatát és visszaillesztést vetett az előző évek tényleges eredményeire. Ebből kiderült, hogy oszupán az 1901. évben volt kevesebb a tényleges határvámbevétel az előirányzatnál, míg az azóta lefolyt tíz esztendőben a tiszta vámbevétel állandóan többletet mutat az előirányzattal szemben. Ez évi június hónap végéig összesen 114 millió korona tiszta vámjövődéki bevétel mutatkozik, amely összeg 22.319.940 koronával haladja meg az első fél évi előirányzatot.

Az albizottság ezután elfogadta a határvámjövődék előirányzatát.

Az összesítésnél *Issekutz* Győző a helyes nomenklatura érdekében ezt a kifejezést: „osztrák-magyar monarchia“ ezzel a kifejezéssel hajtja fölszerűsíteni: a „két monarchia“, vagy „osztrák és magyar monarchia“, illetőleg „Ausztria és Magyarország.“

Az albizottság a vita befejezése után az előadó indítványához képest abban állapodott meg, hogy az elnök és az előadó az osztrák delegáció elnökségével egyetértően állapodják meg az új kifejezésben, amely közjogi szempontból jövőre semmiféle kifogásra alkalmat nem ad.

Ami az előző években meghozott határozatokot illeti, a múlt évi következő két határozati javaslatot tartotta fenn az albizottság: 1. Az országos bizottság ama meggyőződését fejezte ki, hogy a paritás szempontjából nemcsak igazoltnak, hanem szükségesnek tartja, hogy a közös pénzügyminisztérium Budapestre helyeztessék át. 2. Fölvitatik a közös pénzügyminiszter, hogy mindaddig, amíg — az összlétszámot tekintve — a magyar honosokra nézve a paritás által igényelt arányszámot el nem érik, a megüresedő állásokat csakis magyar állampolgárokkal töltsék be.

Ezután következett a közös számszék 1912. évi előirányzata, amelyet *Nyegre* László előadó ismertetése után az albizottság egy általánosságban, mint részleteiben letárgyalta és elfogadott. Itt is föntartva a magyar honosokra vonatkozó határozatot.

— Zárószámadási albizottság. —

A magyar delegáció zárószámadási albizottsága ma *Erdély* Sándor elnöklésével ülést tartott, amelyen a magyar kormány részéről megje-

lentek *Lukács* László miniszterelnök és *Teleszky* János pénzügyminiszter, a közös minisztérium részéről pedig jelen voltak *Bilinski* lovag pénzügyminiszter, báró *Plener* Ernő, a közös főszámvevőszék elnöke, *Thallóczy* Lajos, *Zavadil* és *Szalay* osztályfőnökök és az egyes tárczák szakelőadói.

Elnök az ülést megnyitván, *Miklós* Ödön előadó a legnagyobb részletességgel ismertetette az 1909. évre szóló zárószámadás minden tételét. A zárószámadás részletes ismertetése után bemutatta az előadó a bizottságnak azokat a táblázatokat, amelyek 1868-tól 1909-ig bezárólag összeállított a közözügyi kiadások három fő czime, vagyis a külügyi, a hadügyi és a tengerészeti kiadásairól.

Lucich Károly korvett-kapitány felvilágosítást ad az előadónak egy hozzáintézett kérdésére, majd

Rosenberg Gyula a maga részéről is csatlakozva az előadó szavaihoz, kérdést intéz a közös legfőbb számszék elnökéhez, nem volna lehetséges, hogy amidőn a delegáció az év végén összeül, akkor már az elmúlt esztendő zárószámadásával foglalkozhassék.

Báró *Plener* Ernő, a közös legfőbb számszék elnöke, köszönetet mond a barátságos fogadtatásért. Az, hogy az idén a zárószámadások későn jutnak tárgyalásra, a rendkívüli politikai és társadalmi helyzettel és ennek folytán a delegációk elkészült egybehívásával függ össze, amit a delegátus urak is elismertek. Normális állapotok mellett ezen évszakban, pl. már az 1910. évi zárószámadásokat is lehetne tárgyalni, amelyek már elkészültek és ha e zárószámadásokat mégsem terjesztették a delegáció elé, úgy ez egyszerűen a parlamentaris korrektség szempontjából történt, minthogy még az 1909. évi zárószámadások sincsenek jóváhagyva. Különben is a közös számszéknek csak tíz hónapi időszakra van szüksége a költségvetési időszak befejezése után. (Közbeszólások: *De ez hosszú!*) Tényleg hosszúnak látszik e 18 hónapi költségvetési időszak és a tavalyi osztrák delegációs tárgyalások alkalmával javaslat is tétetett arra nézve, hogy azt 12 hónapra csökkentésék. Szóval annak idején az osztrák delegáció plenáris ülésén kifejtette azokat az érveket, amelyek különösen a hadügyminisztérium és a haditengerészet megrendeléseire való tekintettel ellenszólnak az ilyen hirtelen való leszállításnak. Ő azonban mindezek dacára pontos mérlegelés tárgyává tette az indítványt és iratváltás is foly ez ügyben a közös számszék s a minisztériumok közt.

Miklós Ödön előadó a közös legfőbb számszék elnökének felvilágosításai után azt tartja, hogy legcélszerűbb lesz, ha a zárószámadási albizottság annak az óhajának ad kifejezést, hogy a kezelési időszak megrövidítését kívánatosnak tartja és maximális 16 hónapban kívánja megszabni.

Rosenberg Gyula hozzájárul az előadó javaslatához.

A bizottság ezután köszönetét fejezte ki *Miklós* Ödön előadónak lelkiismeretes és minden részletre kiterjedő munkásságáért és a jelentős hitelesítést *Erdély* Sándor elnökre és *Miklós* Ödön előadóra bízta.

Osztrák delegáció.

— A külügyi költségvetés. —

Az osztrák delegáció mai plenáris ülését *Dobner* elnök délelőtt fél 12 órakor nyitja meg. Folytatják a külügyminisztérium költségvetésének általános vitáját.

Dr. *Kramarz* kijelenti, hogy a béke érdekében jobb lett volna, ha a nagyhatalmak azt, amit ma akarnak tenni, már a mozgósítás előtt megtették volna. A szerbek és bolgárok eljárása emancipációt jelent a nagyhatalmak befolyása alól. Bizonyára biznak a balkáni államok az európai népek közvéleményében arra az esetre, ha hősi küzdelmükben elbuknának. De emancipálni akarják magukat a különböző külügyminisztériumok különleges érdekei alól. A nagy fellendülésnek örvendő Balkán-államok nem hajlandók továbbra is túrni a gyámságot, különösen mikor látják, hogy a gyámok saját étvágyuk miatt éheztesítik gyermekeiket. A Balkán-kérdést most akarják eldönteni és nem mondhatni, hogy nincs igazuk. Ha a balkáni népek győznek most, akkor a világbéke szempontjából legveszedelmesebb kérdések egyikét a világháború áldozataihoz képest aránylag csekély áldozattal lehetne megoldani. Egyike volt a legnagyobb jótéteményeknek. Miért ne annektálhatnánk Bulgária, Szerbia, Görögország és Montenegró oly területeket, amelyeknek egykor urai voltak és amelyekben vérokonaik szenvednek. Honnan vesz Európa erkölcsi jogcímét arra, hogy ebben megakadályozza őket. Bűn volna ez a világbékevel szemben és egyetlen indokként csak a havis érzést lehetne felhozni. Nagyon kérem az osztrák államférfiakat, hogy ne folytassák tovább Horvátországban a mai bűnös politikát. Örület és bűn a legműködőbb nép ellen, hogy most, amikor a leg-

nagyobb szükség van rájuk, egy *Cuvaj* kormányozza őket. Be kell látniok végre a felelős államférfiaknak, hogy különleges óhajások kedvéért nem áldozhatjuk fel magukat a monarchiát. Az az egyetlen lehetőség, hogy a Balkánt meghagyják a Balkán-népeknek. Mi, mint Aehrenthal mondta, ezaturálva vagyunk. *Hagyjuk meg másoknak is azt, ami őket isteni és emberi jog szerint megilleti.* Nem területszerzési vágy és nem önzés vezérli a Balkán népeit. A Balkánon most nemcsak a nemzetiségi eszméről van szó, hanem a civilizáció eszméről is. (Élénk tetszés és taps.)

Dr. Fuchs báró szerint a keresztényszocialista párt azt tartja, hogy a külügyminiszter e súlyos, válságos és ugyszólván korszakalkotó időkben rendkívül ügyességgel állotta meg a helyét és hogy különösen teljes erővel foglalt állást a béke fenntartása érdekében. Minthogy pedig a keresztényszocialista párt mindenkor és minden téren a béke érdekében szállott sikra, teljes bizalommal viseltetik a külügyminiszter iránt és megszavazza a külügyminisztérium költségvetését.

Korytowsky lovag a monarchia balkáni érdekeivel foglalkozik. Kell, hogy a monarchia gondoskodjék arról, hogy az események ne találjanak bennünket habozó vagy kishitű magatartásban. A lengyel delegátusok úgy látják, hogy a külügyminiszternek az európai béke érdekében álló politikája ezt az irányt követi és ezért teljes bizalmat nyilvánítanak vele szemben. A lengyelek megszavazzák a költségvetést.

Gróf Terchiöld külügyminiszter: A delegáció külügyi albizottságában Láng delegátus kérdést intézett hozzá, amelynek albániai kultuszprotektorátusunk volt a tárgya. Akkor nem voltam abban a helyzetben, hogy válaszoljak neki, mert éppen ilyen irányú diplomáciai akció volt folyamatban. Most azonban bátorkodom kérni a következő tudomásulvételét: Az ősi protektorátusból származó jogok megvédése, amelyeket ő felsége az albániai kat. egyház fölött gyakorol, továbbra is szakadatlan gondoskodásunk tárgyát képezi. A balkáni általános politikai helyzet hozta magával, hogy az albániai lakosság ez idő szerint nagy izgalomban él. Ez a körülmény némileg megnehezíti az osztrák-magyar kultuszprotektorátus gyakorlását. Mindazonáltal arra törekszünk, hogy minden incidens, amelyet nekünk jelentenek, megvizsgáljuk és szükség esetén teljes nyomatékkal szóváltgunk a portánál. (Bravó kiáltások.) Hogy a kívánt eredményt nem érjük el mindig az óhajtott gyorsasággal, annak a török közigazgatás sajátosságossága az oka, amely nem működik mindig olyan sebességgel, mint másutt. E tekintetben csak a legutóbbi konkrét incidens említem meg, amelynél indítva éreztük magunkat arra, hogy a rendkívül gyűlöletes nyilatkozatok folytán, amelyeket a szkutarii kádi tett az albán püspökség és az osztrák-magyar politika ellen, panaszt emeljen. Megelégedéssel konstatálható ebben az irányban, hogy az illető tisztviselőt magas állású daczára, mert a mohamedán vallási bíróságához tartozik és a főkörmányzó után az első ember a vilájet közigazgatásában, igaz, hogy csak ismételt intervencziókra a konstantinápolyi kormány elmozdította állásától és az illető már el is utazott Szkutariából. A kultuszprotektorátus gyakorlása hozza magával, hogy ismétellen adunk barátságos tanácsokat a portának a malisszorok érdekében és felhívtuk figyelmét különösen arra, hogy a normális állapot helyreállítása és a malisszorok megbékítése éppen Törökországnak legnagyobb érdeke. Abban a helyzetben vagyunk immár, hogy kijelenthetem, hogy a porta határozott formában ígérte meg nekünk, hogy messzemenő engedményeket tesz a malisszoroknak. Ezek az engedmények úgy a védkötelezettség teljesítésére, mint az adókötelezettségre is vonatkoznak és olyan messzemenő módon veszik figyelembe az illető vidéken uralkodó különös viszonyokat, hogy képesek minden jogosult igényt kielégíteni. Ezeknek az engedményeknek végrehajtásával éppen a napokban bíztak meg egy bizottságot Nasim basa elnöklete alatt, amely Szkutariban a kormánytól kapott instrukciói értelmében fog eljárni. Remélem, hogy ezek az értékes koncessziók, amelyeket a portának nézve értékes kijelentésekkel megígért, maguk után fogják vonni azt, hogy a lakosság, megnyugszik. (Helyeslés.)

Egy szavam volna még azokhoz a delegátus urakhoz, akik a plenáris ülésen felszóltak. A felszóló urak szavai mind a helyzet komolyságához voltak mérve. Kevés kivétellel vörös fonálként húzódtak végig a nyilatkozatokon az az irányzat, hogy nem annyira a külpolitika vezetését bírálták, mint inkább támogatták feladataikban. (Helyeslés.) Ha az erre felhozott eszközök sokban el is tértek egymástól, a kiindulási pont minden nyilatkozatban egy és ugyanaz volt. Midegyik nyilatkozat lángoló bizonyítéka volt az osztrák delegáció hazafias gondolkodásának és érzelmeinek. *Súlyos viszonyok láttára az államnak meg kell bíznia saját erejében.* Az a szó, amelyet dr. Baernreither használt szép beszéde befejezésekor, nemcsak az államra nézve, hanem felelős vezetői számára is áll. A bizalomnak gazdagán megnyilatkozott bizonyítékai alkalmasak arra, hogy megerősítsék bennem ezt a tudatot. Legyenek meggyőződve uraim, hogy kellően tudom méltányolni magatartásuk nagy értékét és engedjék meg, hogy hálás köszönetemet fejezzem ki. Önbizalmamat azonban a politika szolgálatába kívánom állítani, amely a monarchia legnagyobb érdekeinek és a béke ügyének van szentelve. (Élénk tetszés.)

Ezután néhány szónok félreértett szavainak helyreigazítása címén szólalt fel.

Bacquehem mári előadó a vita eredményeként konstatálja, hogy a delegáció legteljesebb bizalmával kíséri a külügyminiszter tevékenységét. A külügyminiszteri költségvetés elfogadását ajánlja.

A plénum ezután áttér a részletes vitára. Sustersic hangsúlyozza, hogy a balkáni események azt jelentik, miszerint a diplomácia művészetével tehetetlenül áll a feltartóztatatlan, természetesen fejlődéssel szemben. Történeti visszpillantás után azon nézetének ad kifejezést, hogy ha a monarchia saját érdekeit meg akarja óvni, akkor nem nézheti továbbra is, hogy miképpen szegik meg Horvátországban az alkotmányt és a törvényeket,

hogy miképpen nyomják el minden jog és törvény ellenére és miképpen bannak egy szabadságszerető a monarchia és a dinasztia érdekei körül oly nagy nagy érdemeket szerzett néppel, mint a horvát.

Kramar a legközelebbi kereskedelmi szerződések előkészítésre való tekintettel sürgeti a londoni és berlini kereskedelmi igazgatói állások betöltését.

Langenhan kifejti, hogy ha az utolsó időben a konzuláris szolgálatban javulás történt, ugy ezért a fő érdem a konzuli akadémiát illeti, mely példás módon képezi ki a leendő konzulokat.

A plénum ezután elfogadja a külügyi minisztérium költségvetését, valamint az albizottságnak a delegációk idején való egybehívására vonatkozó határozati javaslatát és ezután megszakította a tárgyalásokat.

Spincic interpellációt intéz a külügyminiszterhez egy, a horvát nyelvben jártas állampolgárnak a konzulátusi teendőkké váló megbízatása iránt Taltalban (Chile) és a külföld egyéb városaiiban is, ahol a horvátok nagyobb számban élnek.

Ezzel az ülés véget ért. Legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz. Napirend a közös pénzügyminisztérium előirányzata, a közös legfelsőbb számszék és vámjövendékek.

— Ipari szállítások. —

A hadsereg és tengerészeti szállítások albizottsága ma dr. Exner elnöklete alatt Zenker földművelésügyi miniszter jelenlétében több óráig tartott, melyben dr. Koslovski lovag előadó referátuma után behatóan tárgyalták a mezőgazdasági szállítások kérdését. A vitában Zenker földművelésügyi miniszter, dr. Schlegel, Sedlák, Guggenberg és Stanjek delegátusok vettek részt. A vita végén elnök szóhozta az albizottságnak permanenciájában maradásának kérdését, utalással a magyar delegációk ugynevezett szállítási bizottságának hasonló határozatára. Kifejtette az olyan intézkedés törvényességét és felhatalmazást kért az albizottságtól, hogy ezen kezdeményezést esetleg a hadügyi bizottságban szóvátegye. A kérdéshez felszólt Berge hadügyminiszteri osztályfőnök, mire az albizottság az elnöknek egyhangulag megadta a kért felhatalmazást.

A balkáni háboru.

Megkezdődött a harc. — Montenegró betört a szandzsákba. — Utban van a többi hadüzenet is. — A balkáni államok még nem válaszoltak a nagyhatalmaknak. — Az európai diplomácia kudarcza. — Románia elrendelte a mozgósítást. — Oroszország is mozgósít.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 9.

Már nem is megy szenzációszámba, hogy itt a háboru. Nem Montenegró hadüzenetéről van szó, hanem az általános balkáni háborúról, amely immár elkerülhetetlen. Mert el sem képzelhető, hogy Montenegró a maga felelősségére üzenté volna meg a háborut. Itt egy előre megállapított tervről van szó, a Balkán-államok eddig titokban tartott szövetsége most vágta ki az első ütőkártyáját és a helyzet már úgy tekinthető, mintha mind a négy balkáni állam üzenté volna meg a hadat Törökországnak. Csak a formális hadüzenet késik. Ez azonban nem változtat a helyzeten.

Furesa színben tunik fel most már a nagyhatalmak intervencziója. A demarche megtörtént és soha még súlyosabb és kínosabb kudarcot Európa diplomáciája nem szenvedett. A balkáni államok válaszolni fognak ugyan a nagyhatalmak jegyzékére, de elképzelhető, hogy ez a válasz milyen lesz. A szerb, görög és bolgár kormányok ma érintkezésbe léptek egymással, mert egyhangzó jegyzékben akarnak válaszolni a hatalmak közvetítésére, mivel pedig a jegyzék-megszövegezése egy-két napig fog tartani, féltő, hogy addig megtörténnek az összeütközések s már amugy is minden késő lesz. Az kétségtelen, hogy a Balkán-államok nem fogják teljesíteni a nagyhatalmak követelését és nem fogják megszüntetni a mozgósítást, tehát az általános Balkán-háboru elkerülhetetlen.

Ez a mai helyzet képe, amelyen nem tudnak változtatni a diplomaták megnyugtató nyilatkozatai, sem Szaszonow kijelentése, sem azok a szavak, amelyek ma a delegációkban Berchtold gróf szájából elhangzottak. Minden kerülgetés csak ártalmára lehet a helyzetnek, mert a balkáni háboru itt van, Románia is elrendelte a mozgósítást s Oroszország is mozgósít és koncentrálna csapatait a déli határon. Most már csak az a kérdés, hogy áldozatul dobják-e a monarchia hadseregét ennek a balkáni zürzavárnak, amely akárkinek hasznára lehet, csak Magyarországnak nem.

Mai táviratainkat a helyzetről itt adjuk:

Montenegró hadüzenete.

Konstantinápoly, október 9. Plamenácz montenegrói ügyvivő jegyzéke, melyet a portának átnyújtott, szó szerint a következő:

„Sajnálom, hogy a királyi montenegrói kormány hiába merített ki minden barátságos eszközt, hogy békés uton ren-

dezza a számos visszaélést és Törökország-gal való konfliktusokat, amelyek szünetlenül megújultak. Feljecs uralkodóm, a király meghatalmazásából tisztelettel értesitem exzellenziádat, hogy a mai nappal a királyi montenegrói kormány Törökországgal minden viszonyt megszakít és jogainak elismerését, valamint a montenegrói nép Törökországban élő testvéreinek évszázalok óta elkobzott jogainak elismerését a montenegrói fegyverek döntésére bizza. Konstantinápolyt elhagyom. A kir. kormány a csetinjei ottomán képviselőnek kézbesíteni fogja utlevelét.

A montenegrói hadüzenet, melynek híré a lapok külön kiadásai villámgyorsan terjesztették el a városban, óriási szenzációt keltett. Mindazonáltal fellélegzik mindenki, mintha lidérenyomástól szabadult volna meg. Azonnal haditanácsot hívtak össze, mely a kora délutáni órákban a portán összeült. Félőtkor távoztak az első miniszterek a portáról. Az egyik miniszter közölte az érdeklődőkkel, hogy a montenegróiak már megtámadták Beranát. Az utczák, a kaszárnyák s a pályaudvarok képe teljesen harcziás. Senki sem kételkedik benne, hogy Montenegro gyorsan le fogják verni és hogy a háborút a többi Balkán-állam is megüzeni.

A hadüzenet teljesen váratlanul jött. Plamenac montenegrói követ tegnap délelőtt megjelent Noradunghian külügyminiszternél és néhány rövid és száraz szó kíséretében átadta a végzetes okiratot. Palotájába visszavertve a montenegrói követ levétette a montenegrói címert, azonnal csomagoltatott és a délután 3 órakor induló román hajóval Constanzába utazott.

Cetinje, október 9. Ausztria-Magyarország és Oroszország diplomáciai képviselőinek lépése délelőtt tizenegy órakor történt meg. Az ottomán ügyvivő azonban már reggel félkilenc órakor megkapta utlevelét. A montenegrói kormány ennél fogva kijelentette, hogy a hatalmak lépése későn jött, mert a szakítás már megtörtént. A montenegrói kormány hoztette, hogy miután két hónap óta tett összes lépései eredménytelenek maradtak, kénytelen fegyverhez folyamodni.

Montenegro gyors és váratlan határozását többféleképpen okolják meg. Először is hivatkoznak arra, hogy a montenegrói lakosság az utóbbi napokban aggodalmat keltő magatartást tanúsított és haragudott Nikitára, mert azt hitte, hogy a király nem akarja a háborút. Tegnapelőtt este tüntetők vették körül a király házáat és gúnydalokat énekeltek Nikitáról és követelték a háború megüzését. A palotáőröknek kellett elkergetni a tüntetőket. Nikita félt, hogy népszerűtlenné válik és az is szerepet játszott abban, hogy éppen születésnapjának 71-ik évfordulóján határozta el magát a hadüzenetre. De bizonyos az is, hogy Montenegro egyetértőleg járt el Szerbiával és Bulgáriával és kétségtelenül tudatta Szófiában már jóelőre, hogy mit szándékozik tenni. Vannak, akik úgy tartják, hogy Nikita egyenesen Ferdinánd bolgár király utasítására üzent meg a háborút Törökországnak. Két ezéja lehetett ezzel Ferdinándnak. Az első az, hogy a szövetséges államokat ily módon fait accompli elé állítsa, azután pedig, hogy Bulgáriát felmentse az alól a szemrehányás alól, hogy ő kezdte a balkáni háborút. Egyébként is Montenegro az, amely leghamarabb kész volt a mozgósítással és amely a legkevesebbet kockáztat. Helyzete erősen védett, földrajzilag a török birodalom centrumától a legmesszebb seik és a legközelebbi nagyobb török garnizonból is három hétig tart, amíg egy hadtestnek megfelelő csapatok Montenegro határát átléphetnék.

Megkezdődött a harc.

Konstantinápoly, okt. 9. A harc mind a két részen megkezdődött. Az albánok határtörték Montenegroba, a montenegróiak pedig behatoltak a szandzsákba és megtámadták a Lim folyó völgyében fekvő Berana városát. Diakovali Riza albán vezér sürgős táviratban jelenti, hogy 4000 al-

bán, török csapatokkal együtt két óra járásnyira behatolt Montenegro területére.

A montenegróiak az ellenségeskedést Karokol és Kalava határközségek megtámadásával kezdték meg, a törökök azonban visszaverték őket s súlyos veszteséget okoztak nekik. Ma Araya helységet támadták meg a montenegróiak. Az ütközet még folyik, mert a helyőrség erőlyesen védekezik.

A szerb csapatok is megkezdtek az ellenségeskedést. Már kedden éjjel véres összeütközésről jött hír. A szerbeket visszaverték.

Nikita király Mirkó herceggel az Észak-Albánia határán lévő podgoriczai főhadiszállására utazott, amely helység Montenegro déli részén fekszik.

London, október 9. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a portára érkezett jelentések megerősítik a Beranánál, Dalumaibala környékén a Karokol és Kalava mellett a bolgárok és török csapatok között történt összeütközésekről szóló híreket. Kalava mellett a törökök részén 15 sebesült volt. Araca tájékán még tart az ütközet.

Szerb és törökök között is volt már véres csata Javor Planina mellett. Az ütközet kedden éjjel keletkezett és állítólag a szerbek vereségével végződött.

Szaloniki, október 9. Esszad basa, ki Akcse Hiszárból Szkutari felé nyomul előre, Berana környékén az ut biztosítására egy zászlóaljat hagyott vissza. Ezt a zászlóaljat erős arnauta csapatok támadták meg, mely súlyos veszteségeket okozott nekik, de az arnautákat is érzékeny veszteségekkel szétverték.

Lázadás a szandzsákban.

Belgrád, október 9. A határról hírek jöttek, hogy Novi Varos keresztény lakossága felázadt, elkergette a novibazári szandzsák hivatalnokait és proklamálta függetlenségét.

A demarche.

Páris, október 9. A Havas-ügynökség a következőket jelenti: Oroszország és Ausztria-Magyarország diplomáciai képviselőinek a balkáni államok kormányaihoz benyújtott jegyzéke a következő:

Oroszország és Ausztria-Magyarország kormányai ki fogják jelteni a balkáni államoknak:

1. A hatalmak nyomtatékosan helytelenítenek minden oly intézkedést, mely alkalmas arra, hogy békeszegéshez vezessen.

2. Támaskodva a berlini szerződés 23. szakaszára, európai Törökország kormányzatában a lakosság érdekében keresztülviendő reformok ügyét kezükbe fogják venni, magától értetődően, hogy a reformok a szultán szuverenitásán és az ottomán birodalom területi integritásán csorbát nem fognak ejteni. Ez a nyilatkozat különben föntartja a hatalmak szabadságát a reformoknak kollektív és későbbi tanulmányozására.

3. A hatalmak, ha mindezek ellenére háboru törne ki a balkán-államok és az ottomán-birodalom között, a konfliktus befejezése után nem fogják megenyedni az európai Törökország területi status quojának megváltoztatását. A hatalmak a portánál közös lépést fognak tenni, mely a fönti nyilatkozatból folyik.

Páris, október 9. Szófiából táviratozzák. A bolgár kormány válasza az osztrák-magyar és az orosz követek jegyzékére holnap fog el-menni. A minisztertanács ma egész nap együtt volt, csak délelőtt tartottak szünetet a miniszterek, délután ismét tanácskozásra ültek össze, de még nem döntöttek. Teljesen bizonyos, hogy Bulgária visszautasítja a hatalmak követelését.

Poincaré külügyminiszter még nem kapott jelentést a Balkán-államok francia diplomáciai képviselőitől. A miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson fogadta a szerb és a bolgár követeket. Este 8 óráig a külügyminisztériumba még nem érkezett meg a bolgár és szerb hadüzenet híre, bár az egész város tele

van vele, hogy Szerbia és Bulgária már megüzente a háborút Törökországnak.

Berlin, október 9. A Post-nak táviratozzák Konstantinápolyból: Itt egész határozottsággal tartja magát az a hír, hogy a bolgár követ ma este a portán átadta kormányának hadüzenetét. (A berlini bolgár követészen kijelentik, hogy este 7 óráig nem jött Szófiából jelentés a hadüzenet elküldéséről.)

Szerbia.

Belgrád, október 9. Mint a „Politika“ című lap, mely a külügyminisztériummal szoros érintkezésben áll, jelenti, Pasics miniszterelnök Ugron osztrák-magyar követ és Hartwig orosz követ lépésére a következő választ adta:

Szerbia nem adhat többé hitelt Törökország ígéreteinek. Európa és a Balkán-államok 34 esztendőn át igyekeztek a portát rábírní, hogy O-Szerbiában és Maczedóniában reformokat valósítson meg. Mindazonáltal a szituáció ezeken a vidékeken napról-napra rosszabbodott. Törökország képtelen a helyzet javítására. Amidőn fajrokonaink teljes kiirtásának teljes veszélye a legmagasabb fokra hágott, a balkáni államok az utolsó eszközhöz, a hadseregek mozgósításához folyamodtak. A mozgósítás immár az összes balkáni államokban befejeztetett. Szerbia erre nagy áldozatokat hozott, Törökország maga hívta ki a mozgósítást.

A szerb kormány e pillanatban értesül hivatalosan Montenegro hadüzenetéről. Szerbia úgy is, mint testvérország, úgy is, mint Montenegro szövetségese, nem rendelheti el többé hadseregének demobilizációját. Visszalépni többé nem lehet. Most már minden késő!

Pasics végül kijelentette a diplomáciai képviselőknek, hogy lépésüket tudomásul veszi.

Hír szerint a mai nap folyamán Desquos francia követ is meg fog jelenni Pasics miniszterelnöknel, hogy támogassa az osztrák-magyar és az orosz követ lépését.

Egy lovasezred parancsnoka, amely ma vonult a harcztérre, mikor a raktárból kihozott zászlót átadta a zászlótartónak, a következőket mondotta a legénységnek:

— Ma először vonulunk Ki élesített kardokkal, úgy vigyázatok, hogy ezt a zászlót Üszküb falára tűzzük.

Konstantinápoly, október 9. Az 1880-iki vilajet-törvény alkotmányos szabadságokat, különösen közoktatási és sajtószabadságot biztosít. A törvény keresztény kormányzók kinevezését rendeli el, ha a lakosság többsége nem muzulmán vallású. — Amennyiben a kormányzó nem muzulmán, a helyettesének kell muzulmánnak lenni és megfordítva. A hivatalos nyelv a török. A törvények hivatalos kiadásai török nyelven, valamint a tartományokban uralkodó nyelveken fognak kiadatni. Az öt évre kinevezett válik nevezik ki a hivatalnokokat és mutatják be a főtanácsnak a vilajet költségvetését. A főtanács virilistákból, valamint választott és a váli által kinevezett tagokból alakul. A főtanács választott tagjainak választása titkosan történik a titkos tanácsosok közül. A hadsereg és haditengerészet, a civillista költségei, valamint a vám, a monopolum és postabevételei nem szerepelnek a vilajet költségvetésében. Minden egyéb a vilajet költségvetéséből származó fölösleg 35 százaléka az államkincstárt illeti meg. A föntmaradó 15 százalékot meghagyják a vilajeteknek közmunkákra és közoktatásügyi célokra. A csendőrséget a lakosság köréből szervezik. A keleturmeliai európai bizottságnak a törvényhez fűzött jelentése szerint a porta a vilajetek és mutessariflikok határait a közigazgatás szükségleteihez képest szigorúan körvonalozott alapelvek szerint fogja megállapítani.

Berlin, október 9. O-Szerbiának ama közegeiben, ahol a keresztény lakosság van többségben, keresztény hivatalnokokból álló hatóságokaj választottak, rendőrséget szerveztek és felfegyverezték azt, hogy elejét vegyék az öldöklésnek. Azokban a helységekben, ahol a keresztények száma elenyésző, már nincsenek keresztény családok, mert összeszedték minden holmijukat és a hegyek közé menekültek.

Bécs, október 9. Mavrogeni bécsi török nagykövet ma délelőtt megjelent a közös külügyminisztérium épületében, ahol hosszabb ideig tanácskozott gróf Berchtold közös külügyminiszterrel.

Belgrád, október 9. Moszkvai jelentés szerint

20.000 orosz önkéntes jelentkezett részvételre a törökök elleni háborúra.

Belgrád, október 9. A „Szamou Prava“ kormányparti lap jelenti, hogy Pasics miniszterelnök átvette Ausztria-Magyarország és Oroszország követeitől a szóbeli jegyzéket, melyben a béke és a területi statusquó fentartását követeli és kijelentette, hogy a szerb kormány válaszáat majd át fogja nyújtani.

Belgrád, október 9. A szkupstina záróülése vasárnap lesz s akkor fogja harmadik olvasásban megszavazni a hadi hiteleket. A katonaköteles képviselők azután bevonulnak csapattesteikhez.

Pasics nyilatkozata.

Bécs, október 9. Pasics miniszterelnök ma fogadta Belgrádban a *Slavia* tudósítóját s a következőképpen nyilatkozott előtte:

A hatalmak békeakciója már tárgyalatlan. Sem itt, sem Szófiában, de Athénben sem akadna kormány, amely elég merész volna ahhoz, hogy a harcra kész hadsereget leszerelje. Az osemények erőszakos hatalma megmozgatta a Balkán-államok népeit, most már jönni fog, aminek jönnie kell. Elérkezett a nagy pillanat, amikor csak a létfenntartási ösztön ur és az intézi a nemzetek sorsát.

A hírlaptudósítónak arra a kérdésre, hogy mi van a Magyarországon feltartóztatott szerb hadiszerekkel, azt felelte egy miniszter, hogy az elkobzott municció nem volt Szerbiáé, hanem Bulgáriáé, mert azok a hadiszerek, melyeket Szerbia a külföldön rendelt, már megérkeztek, csak Törökországban koboztak el egy szerb szállítmányt.

Bulgária.

Szófia, október 9. A bolgár távirati iroda jelenti:

A miniszterelnök ma foglalkozott az osztrák-magyar és az orosz követ által a miniszterelnöknek átnyújtott jegyzékkel. A minisztertanács ebben a közleményben, sajnos, nem találta meg azt, amit várt, tudniillik a fontos közléseket a Törökországnak tett reformjavaslatokról és a garanciákat azok megvalósítása tárgyában.

A minisztertanács tehát, mielőtt meghozná végleges elhatározását, előbb a belgrádi s athéni kormányokkal kíván eszmecserét folytatni az átnyújtott jegyzék ügyében.

A harci készülődés egy perczig sem szünetel, a harci kedv azonban észrevehetőleg megcsappant. A montenegrói hadüzenet hírért vegyes érzelmekkel fogadják. A háborus kiáltványt a bolgár kormány már kinyomatta.

A bolgár Vöröskereszt-Egyesület befejezte előkészületeit, az egyesület nem tesz több megrendelést. Gesov miniszterelnök minden nap személyesen ellenőrzi az intézkedéseket. A Vöröskereszt-Egyesületnek kétféle millió frank vagyon van, amit újabban kétszáz ezer frankkal növelték az önkéntes adományok. Eddig Németországból kétszáz ezer, Ausztriából hatvan ezer frank értékben rendeltek meg kötszereket és gyógyászati czikkeket. Belgrádból ma kora reggel telefonozták, hogy a keleti expressz, amelyre vonatkozólag pedig rendkívüli megállapodás jött létre, hogy közlekedését Szófiáig a háborus idő ellenére is, hetenként háromszor fentartják, ott feltartóztatják és az expressz nem folytathatja útját Szófia felé.

Bulgária pénzügyi fölkészültsége a háborúra nem valami fényes, bár jó közepes. A háboru előkészületeire szükséges 40 millió frankot az 1911. évi 20 millió frankos budgetfölségből, az idej mintegy 8 millió bevételi többletből és részben a *Banque de Paris* által eszkomptált 25 millió kincstári utalványból befolyt összeggel fedezik. A hadiköltségek előteremtése tisztára a bolgár nemzeti bank vállán nyugszik, amelynek kormányzója, *Csakalov* nemrég így nyilatkozott a banknak háboru esetén rendelkezésre álló készletéről:

Aranytartáléka van a banknak 51 millió frank értékű, külföldi vagyon 16 millió frank, külföldi levelezőknél 14 millió frank, idegen járadék 5 millió frank. A bank ezenkívül rendelkezik a kincstári utalványokból még befolyó 14 millió frankkal, továbbá állami tulajdonban levő 6 millió

frank értékű idegen járadékkal és 10 millió ezüst-készlettel. Ha a külföldi levelezőknél levő összeget nem tekintjük, a bank 92 millió arany- és 20 millió ezüst-tartalék fölétt rendelkezik és a törvény szerint (92×3) + (20×2) 316 millió frank értékű bankjegyet bocsáthat ki. Mivel 150 millió frank értékű bankjegy van forgalomban, a banknak háboru esetére még 166 millió bankjegy kibocsátására van joga. Ugy hallom különben, hogy az orosz állami bank a bolgár nemzeti banknak 25 millió franknyi hitelt nyitott, ami jelentékeny megerősödése a bank háborus készletének.

Belgrád, október 9. A szkupstina ma megszavazta az 54.8 millió hadi póthitelről szóló törvényjavaslatot. A városban lelkes a hangulat, folytonosan tüntető tömegek járnak be az utcákat. Este György herceg lakása előtt nagy ováció volt. A herceg kijött a nép közé és beszédet mondott. Így végezte: Meg fogjuk mutatni Európának, hogy addig nem tesszük le a fegyvert, míg fel nem szabadítjuk testvéreinket a török járom alól. Éljen Szerbia, éljen a háboru!

Ausztria-Magyarország ellen nagy az elkeseredés. A lapok szitják ezt a hangulatot és szemére vetik az osztrák-magyar monarchiának, hogy kétszínű játékokat üz. Éppen úgy bujtogatják a lakosságot Ausztria-Magyarország ellen, mint az annexió válság idején. A vendéglőkben nem szolgálják ki azokat, akik németül vagy magyarul beszélnek, az utcán rendőrök feltartóztatják őket s igazolványaikat kéri. *A Belgrádban élő osztrákoknak és magyaroknak kellemetlen a helyzetük.*

Görögország.

Athén, október 9. Arra a kérdésre, hogy minő impressziót tett a hatalmak nyilatkozata rá, *Koromilac* külügyminiszter azt válaszolta, hogy örömmel állapítja meg, hogy Európa a reformok mellett foglalt állást, melyekért Görögország a többi balkáni állammal együtt szót emelt.

A hatalmak demarchéának az osztrák-magyar és az orosz követ még külön barátságos hangon tartott szóbeli közlést is tett, amelyben kiemelte, hogy a hatalmak megállapodtak az iránt, hogy a portától komoly reformokat eszközölnek ki. Minden, a Balkán-államok által kezdeményezett akció nélküli tehát az okosság, minthogy ezek az államok sokat kockáztatnak, de sohasem fognak a törökországi keresztény lakosság javára többet elérhetni, mint amennyit a hatalmak el vannak határozva, hogy a portától kieszközölhetnek.

Az athéni távirati iroda jelenti: *Romasz* volt kamarai elnök és miniszter *Ricciotti Garibaldi*hoz a következő táviratot intézte: „Háboru esetén remélek a görög garibaldisták, hogy önt élükön láthatják, hogy az ön vezérlete alatt új babérokat arassanak. Testvéri csók.“

Ricciotti Garibaldi ezt válaszolta: „Főljánlom szolgálataimat a görög kormánynak. Üdvözlés.“

Konstantinápoly, október 9. A görög követ a követség egész személyzetével ma elutazott.

Belgrád, október 9. A kormány felhatalmazta a Nemzeti Bankot, hogy külföldi követelesei terhére 15 millió frank erejéig új bankjegyeket adhasson ki.

Odessza, október 9. A görög konzulátus a kormány beleegyezésével megkezdte az önkéntesek bejegyzését. Eddig 1500 önkéntes jelentkezett.

Törökország.

Konstantinápoly, október 9. A minisztertanács 12 óra hosszáig tartott. A tanácskozáson résztvett *Mahmud Sefket* basa, a vezérkari főnök, valamint néhány más vezérkari tiszt is egyideig. A minisztertanács után a kabinet tagjai nem tettek semmiféle kijelentést.

Hír szerint az Üszkúbban elartóztatott szerb municció-küldemény 52 fábri ágyuból, nagymennyiségű shrapnellből és 35.000 ágyulövedékből áll, amelyek a török ágyukból is használhatók.

Albánia legismertebb népvézerei, mint *Bairam Sur*, *Isza Boljetinac* és *Riza bég* kijelentették, hogy bármely pillanatban készek az összes armatáikkal részt venni a haza védelmében. Az első intércé várnak, hogy az ellenség

ellen induljanak. Monasztir, Okrida, Janina és Köprüllü városokban nagy tüntetések voltak, amelyek szintén ilymódon nyilatkoztak meg.

Körülbélül *huszezer arnauta* gyűlt össze a Rigómezőn *Murad* szultán sirjánál. Tüntettek Törtökország ellenségei ellen és azt az óhajt fejezték ki, hogy háboruba vonulhassanak ellenük.

A belügyminisztériumhoz érkezett hivatalos jelentések szerint *Esszad* basa, aki egy csapattest élén Szkutari felé vonult, szeptember 20-án átlépte a Mat-folyót. A *malisszor főnökök biztosították őt a kormányhoz való hűségéről.*

Időkezelt jelentések szerint négy angol hadihajó a krétai vizekre érkezett. Egy orosz hadihajó Számosz elé érkezett.

Hír szerint a török kormány ma tíz görög hajót elkobzott és azokat szállítóhajókul fogja felhasználni.

Kalkuttából jelentik a *Frankfurter Zeitung*-nak: Vasárnap egy mohamedán népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben felszólítják az angol kormányt, hogy akadályozza meg, hogy Perzsa Oroszország kezére jusson, amelyik Tebriszben nemrég elkövetetti kegyetlenkedéseivel az egész világot ámulatba ejtette. A népgyűlés továbbá elhatározta, hogy a szultánhoz táviratot intéz, amelyben sajnálkozásukat fejezik ki a Balkán-államoknak Törökország ellen való állásfoglalása fölött és Angliának hálás elismerésüket tolmácsolják a béke fentartása körül való fáradozásáért. A táviratban azonkívül örömmel üdvözlük a török pártokat, amelyek egyesültek és a szultánt legmelegebb rokonérzésükről biztosítják.

Annak a szerződésnek 23. szakasza, amelyet az orosz-török háboru után a berlini kongresszuson a hat nagyhatalom és Törökország kötött és amelyiknek alapján Törökország a reformokat igéri, s következőképen hangzik:

„A magas porta kötelezi magát, hogy Kréta szigetén az 1868. évi szervezeti szabályzatot lelkiismeretesen alkalmazza és megejtí az esetleg észszerűnek és indokoltnak látszó változtatásokat. Analog és a helyi szükségletekhez alkalmazkodó intézkedések, kivéve a Krétának engedélyezett hűbéradó-mentességre vonatkozólag. Törökországnak ama többi részében is teendő, amelyek számára a jelenlegi szerződés nem ír elő külön szervezetet. A magas porta külön bizottságokat fog kinevezni, amelyekben a benszüllött elem nagy számmal lesz képviselve, hogy az új szabályzatokat minden provinciában kidolgozzák. Az ilyen módon előállított szervezeti tervezetek felülvizsgálás céljából a magas portának beterveztendők.“

Keletruméliára nézve az 1880 augusztus 23-iki törvényt *Asszim* basa elnöklete alatt egy külön bizottság dolgozta ki, miután előbb meghallgatta a nemzetközi európai bizottságot. A törvényt, amely a 23. szakaszon alapult, a szultán egy iradéban szentesített, de sohasem hajtották végre.

Szaloniki, október 9. Sürün mennek innen a csapatok a határra. A bulgár mozgósítás csak 10 nap mulva lesz teljes s előbb nem harczrakész a bolgár sereg, tehát addig nem jöhet sem ultimatum, sem hadüzenet.

Konstantinápoly, október 9. Táviratilag utasították a szalonikii keleti vasutak igazgatóságát, hogy legyen készen az Anatóliából jövő csapatok átvételére. A mozgósítási utiterveket már kidolgozták s beszüntették a vasutakon a személy- és teherforgalmat. A lelkesedés nöttön nő. Egy ipézi ezredet Köprüllübe rendelték, míg Drinápolyba még egy hadosztályt indítottak utnak.

A többi hadüzenet.

Frankfurt, október 9. A „Frankf. Zetg.“ jelenti *Konstantinápolyból*, hogy *Bulgária, Szerbia és Görögország hadüzenetét* már ma de legkésőbbén és egész bizonyosan holnapra várják.

Berlin, október 9. Egy itteni nagy pénzintézet hírt kapott Belgrádból, hogy a szerb csapatok erőltetett menetelés-el sietnek a határ felé. A hadüzenet küszöbön áll.

Konstanza, október 9. Az itteni montenegrói követ ezt mondta a Berliner Lokalanzeiger tudósítójának: *Annál a szerződésnél*

fogva, amely a négy Balkán-állam között létrejött, nem szükséges, hogy Montenegró után a másik három állam is megüzenje a háborút Törökországnak. Most már az ellenségeskedések minden hadüzenet nélkül meg fognak kezdődni.

Páris, október 9. A „Temps“ foglalkozik Bulgária és Szerbia pénzügyi helyzetével és azt írja: Azt a százmilliónyi aranykészletet, melyvel Bulgária részben készpénzben, részben külföldre szóló váltókban a nemzeti banknál rendelkezik, józanul nem lehet diszponibilis pénznek tekinteni. Ha a bolgár kormány ezeket az alapokat elvonná szocialis rendeltetésüktől, súlyos pénzügyi válságot okozna az országban. Szerbiának Párisban még mintegy harmincz milliója lehet az 1909. évi kölcsönből.

Bojkott a hármasszövetség kereskedelme ellen.

Belgrád, október 9. Mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy egész Szerbiában helyezzék bojkott alá a kereskedést az ausztriai és magyarországi árucikkeket. A bojkottmozgalom terv szerint szervezik s azt ki fogják terjeszteni az egész Balkánra, de nemcsak az osztrák-magyar monarchia áruit akarják kiktűszöbni, hanem a német árucikkeket is, ha a hármasszövetség ellenségesen fog viselkedni a Balkán-államokkal szemben. A mozgalom vezetői már érintkezésbe léptek evégből a szíai kereskedőkkel.

Oroszország mozgósítása.

Berlin, október 9. A Presszentrale megértesíti, hogy az orosz kormány Orosz-Lengyelország nyugati határán általános mozgósítást rendelt el és most is próbamo mozgósítás ürügye alatt tette ezt, hogy a lengyel lakosság előrelátható izatottságát csillapítsa. Azért is mondják próbamo mozgósításnak az általános mozgósítást, mert félt, hogy a hadkötelesek máskülönben tömegesen megszöknének. A posta- és táviróhivatalnokokat már utasították a katonai parancsnokságok, hogy a mozgósítás ideje alatt miképpen lássák el a szolgálatot.

Pétervár, október 9. A pétervári távirati ügyműködés föl van baltalmazva, hogy a német lapoknak Oroszország állítólagos mozgósításáról szóló híreit minden alapot nélkülözöknek jelentse ki. Mozgósításról szó sincs, sőt a próbamo mozgósítás is, melyet az európai Oroszország néhány kerületében rendeztek és melyről szeptember 30-án tettek jelentéseket a lapok, már befejezést nyert. Az ezen alkalommal behívott tartalékosokat már szabadságotlák.

Szaszonov nyilatkozata.

Berlin, október 9. Szaszonov orosz külügyminiszter, amikor közölték vele, hogy a Balkánon már kitört a háboru, vállalt vont és így szölt:

— Én azt hiszem, hogy a háborut el fogják szigetelni. A montenegróiak egyszerűen megszöktek előlünk.

— Hiszi Ön, hogy a háborut el fogják szigetelni. Kezeshedhetik Ön ezért?

— Én csak Oroszországiért kezeshedhetem, — válaszolta Szaszonov.

Románia is mozgósít.

Berlin, október 9. Bukarestből jelentik a Deutsche Tageszeitungnak: Mikor tegnap este nyilvánosságra került, hogy Bulgária minden bizonynyal meg fogja üzenni a háborut, még tegnap éjjel félbeszakították a nagy hadgyakorlatokat és a hadügyminiszter elrendelte az egész hadsereg általános mozgósítását. A csapatok elszállítása már megkezdődött a Duna mentén, tehát közel a bolgár határhoz.

Berchtold sürgönye.

Bécs, október 9. Az éjszakai minisztertanács közben két óraker gróf Berchtold külügyminiszter sürgönyt kapott Szófiából. A távirat elolvasása után Berchtold felállt és ezt mondta:

— Kérem, mi hiába tartózkodunk, ne folytassuk a vitát, mert olyan jelentést kap-

tam, melyből ítélve, holnap már egészen más helyzet előtt állunk.

A monarchia nem mozgósít.

Berlin, október 9. Egy itteni könyvatos lap tudósít, amelynek értesülései rendes körülmények között hitelesek szoktak lenni, és információit gyakran a kormány köréből veszi, ma este azt közölte, hogy az osztrák-magyar monarchia mozgósít.

Bécs, okt. 9. Nem igaz az a berlini hír, hogy Ausztria-Magyarország akárcsak egy hadtestet is mozgósított vagy a mozgósítást elrendelte volna.

Szünetel a vasuti forgalom.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesülés szerint a keleti vonatok összes vonalain a gyors- és teheráruforgalom október 4-étől további intézkedésig szünetel. Utban levő árúk feltartandók és rendelkezésre bocsátandók.

A Máv. igazgatósága jelenti, hogy a szerb államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a keleti expresszvonatok forgalma ma f. hó 9-től kezdve további intézkedésig Belgrád és Ozáribrod között megszüntetett. A keleti expresszvonatok csak Belgrádig, illetőleg Belgrádtól közlekednek további intézkedésig hetenként háromszor. Érkezés Belgrádba hétfőn, szerdán és pénteken reggel, indulás Belgrádból kedden, csütörtökön és szombaton a menetrendszerű időben.

Nincs telefonösszeköttetés.

A posta- és táviróigazgatóságtól vett értesítés szerint Szerbiával és Bulgáriával a távbeszélő forgalom megszüntetett. E két államba előjegyzések nem vétetnek fel.

Az olasz-török béketárgyalások.

Róma, október 9. A „Messagero“ jelenti Ouchyból: A béketárgyalások megszakítás nélkül tovább folynak. Tegnap törökország tripoliszi képviselőinek a módosított tárgyalást. Mivel Törökország formálisan nem ismeri el Tripoliszban az olasz szuverenitást, ennél fogva a két afrikai provinciában se konzult, sem más hivatalos ügyvivőt nem tarthat. Azonkívül még különböző gazdasági és vallási kérdések várnak elintézésre, amelyeket talán nem is lehet egyszerre megoldani. Ezeknek az érdekeknek a védelmére Tripoliszban ügyvivőt állítanak, akinek azonban nem lesz hivatalos jellege. A kérdés megoldása nem volt könnyű, de azért találtak megoldást. Mivel a Konstantinápolylyal való összeköttetés meg van zavarva, a békeszerződés aláírása alighanem néhány nappal később fog megtörténni.

A békeegyezményen erősen dolgoznak. Két diplomata ideérkezett, hogy a béketárgyalókat munkájukban támogassa. Az egyezményt valószínűleg a hét végén fogják aláírni.

Konstantinápoly, október 9. Resid basa kereskedelmi miniszter és Szalib, a külügyminiszterium politikai ügyeinek osztályvezetője, ma Ouchyba utaznak. Resid basa kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a béketárgyalások még nem értek véget, de a legjobb uton vannak és előreláthatólag gyorsan be fognak fejeződni.

Milánó, október 9. Bertolini a „Secolo“ egyik munkatársának kijelentette, hogy annak az olaszországi igazgatásnak, hogy Olaszország az aegai-tengeri szigeteket Törökországnak ne adja vissza, semmi értelme sincsen. Olaszország ebbe nem mehet bele, mert évekkal ezelőtt több nagyhatalommal kötelező megállapodást létesített Olaszország földközi tengeri politikájáról és ez a megállapodás kizárja a szigetek megtartását.

KÜLFÖLD.

Izland függetlenségi törekvései.—Hafsteinn izlandi miniszter ideérkezett, hogy rávegye a királyt és a kormányt, hogy Izland és Dánia államjogi viszonyának reformjára vonatkozólag újabb tárgyalásokat indítsanak. Hafsteinnak az izlandi parlamentben nagy többsége van, amennyiben a parlament 40 tagja közül 31 tartozik az ő pártjá-

hoz. Az izlandi többségi pártnak az alkotmánykérdésben való álláspontja egyébként még ismeretlen Kopenhágában és azt hiszik, hogy az izlandiak most sem lesznek konziliánsabbak, mint azelőtt.

A japán koronázás. Tokióból jelentik: A kormány lapja közli, hogy a császár koronázása 1914-ben lesz.

TÁVIRATOK.

A nikaraguai forradalom.

Newyork, október 9. Leon nikaraguai város tegnap meghódolt az amerikai csapatoknak. — Ugyancsak az amerikai tengerészek bevették Coyotepe városát és eközben 29 tengerész elesett. — A kormánycsapatok bevették Masaya városát, ahol 300 európai volt bezárva. A csatában 100 katona elesett, 200 pedig megsebesült.

A mexikói felkelés.

Mexikó, október 9. Zapata csapatai vasárnap, mialatt a lakosság javarészen a templomban volt, megrohanta Cholula városát és fosztogatni kezdtek. A szövetségi csapatok a szorongatott város fölmentésére siettek, de a harc kimenetele ismeretlen.

UJDONSÁGOK.

Régi dal — régi gyalázatról.

Vissza-vissza kell térni idők során bizonyos kérdésekre, amelyekkel már foglalkoztunk, de amelyek sohasem tárgyalhatók le kellőképpen. Vannak dolgok, amelyek a közéletben és társas együttlében nagy port vernek föl s nagy diszkussziókra adnak alkalmat, de akárhogyan vitatkoznak rajta, mégis minden a régiben marad, mintha senkisémm rekriminált, senkisémm lázadt volna.

Ilyenek például a kórházi viszonyok, amelyek valósággal tarthatatlanoknak látszanak. De csak látszanak. Mert bárha az állapotok kétségbeejtők éppen ázsiai voltuknál fogva, mégsem mozdul egy kéz sem, hogy azok megszűnjenek, vagy megjavuljanak.

A fővárosban az a roppant nagy baj, hogy a kórházak száma nem tudott aránylagos lépést tartani a metropolis népesedési fejlődésével. A jelszó az lett, hogy nincs hely új betegek számára. Akármilyen gyótró nyavalyában sanyalódik is valaki, akinek se hajléka, se módja, hogy magát gyógytassa, vagy ápoltassa, hiába zörget a kórházak kapuin. Az orvosoknak vérzik a szívek, hogy szemtől-szemben állnak a szenvedéssel, de nem segíthetnek, mert ha nincs hely, nem lehet elhelyezni senkit. Már nem egyszer olyan öngyilkosokról is számoltunk he, akik azért emeltek kezét magukra, mert nem tudtak helyet kapni a köz-kórházakban.

És hányzor fordult elő, hogy a mentők is súlyos balesetek, vagy szerencsétlenségek után egyik kórházról a másikhoz voltak kénytelenek hajtani a betegekkel és sebésültekkel és nem tudták még az eszméletleneket sem elhelyezni!... Nem volt hely...

Ezzel szemben legalább azt az egy dicsémi valót lehet a pesti és budai kórházakról megállapítani, hogy azokban példás a rend és tisztaság és szigoruan örködnek, hogy a higiénikus viszonyok kifogástalanok maradjanak.

Most azonban vidékről érkezik egy hír, mely a régi kérdést a maga régi gyalázattal megint felújítja. A kassai köz-kórházról van szó. Ott már olyan viszonyok uralkodnak, amelyek még túlzással sem mondhatók kedvezöknek. A rend és tisztaság fogalmát ott talán még hirből sem ismerik. Hogy nincs fölszerelve az intézet, az magában elég gyalázat. De hogy a betegek úgy vannak elhelyezve, hogy a betegséget és a ragályt terjesztik, az már több, mint gyalázat; az már elsőrangú veszedelem, mely annál nagyobbá

és súlyosabbá válik, minél tovább halogatják a helyzet szanalását.

Hirlik, hogy a belügyi kormány elé terjesztették a szegényteljes viszonyok és állapotok leírását. De remélhetnek-e javulást, vagy szanalást? Hisz megint nem kevesebb, mint négyszázmilliót követelnek pótlólag hadi czélokra. Honnan maradjon akkor pénz kórházi gyalázatos állapotok szanalására? (t.)

Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.

Az Egyetértés, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemléküi vezérünk, a hallhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, szinpadai nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album holti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 30-án lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, október 10.

Róm. kath.: Berg. Fer. lv. — Prot.: Gedeon. — Görög-orosz: szeptember 27. Kallisztratus. — Zsidó: Tisri 29. — A nap két reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik délután 5 óra 21 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 51 perczkor, nyugszik délután 5 óra 13 perczkor.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad délszött 10 órakor.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad délszött 10-2-ig.

Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nines. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj 40 fillér.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9-2-ig. — Erzsébet Múzeum 9-4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9-6-ig. — Földtani Múzeum 10-1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Ráth Múzeum 10-4-ig. — Széchényi Múzeum 10-12-ig. — Tanszermúzeum 9-7-ig. — A Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum. Szakkönyvtár, hírlapszolgálat, hazai beszerzési források és küszállitások ügyében 9-2-ig, vám- és szállitási díjtételek ügyében 3-6-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9-4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9-7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig. — Földtani Intézet Könyvtára 4-6-ig.

Nyitvalevő képtárak: Nemzetközi csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj egy korona. — Zuluaga kiállitása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.) Nyitva 9-6-ig. Belépődíj egy korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10-2-ig.

A király a pápához. Rómából jelentik: Van Rossum bíbornok ma visszaérkezett és elhozta Ferencz József király sajátkezű levelét a pápához. A levél tartalmáról semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságra.

Tisza Kolozsvárról. Gróf Tisza István ma családijával Kolozsvárra utazott, hogy jelen legyen Zeyk Károly országgyűlési képviselő leányának bemutatás estjén.

Mánuel házasodni szeritnc. Bécsből jelentik: Mánuel exkirály tegnap Bécsből Moszkvába utazott. A volt király környezetéből erről a vártalan elutazásról egy beavatott azt mondta, hogy az exkirály Bécsben házasodni szeretett volna de pénzügyi nehézségek merültek fel és terve dugába dőlt. Most hasonló szándékából ment Mánuel az orosz udvarhoz.

Jenő főherczeg nyugalomban. Bécsből jelentik: Innsbruckban már feloszlatták Jenő főherczeg udvartartását. Az átköltözködés megkezdődött de még sokáig fog tartani, míg a főherczeg butorait elszállitják Bécsbe.

Kitüntetés. A spanyol király Nemes Marcell királyi tanácsos, műgyűjtőnek a spanyol művészet körül szerzett érdemei elismerésül az Izabella-rend közepkeresztjét a csillaggal adományozta.

Rothschild-nász Párisban. A párisi Rue Buffon-on levő zsidó zsinagógában ma volt Rothschild Lyonel esküvője Beer Lujza Máriával, Beer párisi bankár leányával. Az esküvőn rengeteg közönség jelent meg.

Változások a hadvezetőségben. A balkáni csatajaj között figyelmet érdemelnek a hadvezetőségben történt legújabb változások. A király a következő altábornagyokat: gieslingeni báró Giessl Arthur hadosztályparancsnokot a 8. hadtest parancsnokává és prágai vezénylő tábornokká, kolosvári Kolosváry Dezsőt a 11. hadtest parancsnokává és lembergi vezénylő tábornokká, bojnai Boroevic Szvetozárt a 6. hadtest parancsnokává és kessai vezénylő tábornokká, Appel Mihályt a 15. hadtest parancsnokává és szerajevói vezénylő tábornokká, nádasi Tersztyánszky Károlyt a 4. hadtest parancsnokává és budapesti vezénylő tábornokká, zweienstaumi Meisner Ottót a 7. hadtest parancsnokává és cs. kir. 43. Landwehrgyaloghadosztály parancsnokát a 20. gyaloghadosztály parancsnokává és helyébe georgeneggi Schmidt Albert vezérőrnagyot nevezte ki és báró Koller gyalogsági tábornokot saját kérelmére nyugdíjazta.

Elmaradt felolvasás. Prágából jelentik: Odaváló lapok közlik, hogy a női választói jog Magyarországi bizottsága meghívta Vyk-Kuneticzki asszonyt, akit tudvalevőleg a cseh tartománygyűlés képviselőjévé választottak, hogy tartson Budapesten felolvasást erről a témáról: A nő a politikában. Vyk-Kuneticzki asszony elfogadta a meghívást, de kikötötte, hogy vagy cseh, vagy szlovén nyelven fog előadást tartani, ezt azonban a magyar bizottság nem tartotta helyénvalónak s így az egész elmaradt.

Az új esendőrségi felügyelő. A király altörzsi Altörzsi Imre vezérőrnagynak, a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelőjének, saját kérelmére jelenlegi szolgálati állása alól való felmentését elrendelte, továbbá postubitzai Kolska Pál vezérőrnagyot, a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelőhelyettesét, ezen esendőrség felügyelőjévé, tolecsvai Nagy Gábor ezredest, a debreczeni VIII. számú esendőrkörület parancsnokát, a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelőhelyettesévé és Szathmáry József alezredes, a szegedi II. számú esendőrkörület parancsnok helyettesét a debreczeni VIII. számú esendőrkörület parancsnokává kinevezte.

Magyar huszártisztból a szultán katonája. Nyiregyházáról egy volt huszártisztnek érdekes elhatározását jelentik. Báró Huszár Zsiga, aki tavaly lépett ki a közös huszároktól, ahol hadnagyi rangot viselt, ma levelet írt a budapesti török főkenzelnak és ennek útján felajánlotta szolgálatát a szultán hadseregének. A fiatal báró bizik abban, hogy a török hadseregben díszöséget szerez a magyar névnek.

Egy északsarki expedíció viszontagságai. Archangelszkből jelentik: Sedov hadnagyi északi sarki expedíciójáról ideérkezett hírek szerint Sedov helyzete sajnálatraméltó. Sedov a hó 21-én a St. Phébus hajón Archangelszkből elutazott és Novaja Vremjába hajózott hal ivóvíz készletét akarta megújítani. Heves tengeri vihar után szeptember 6-án Krestovaja-Gubába érkezett, ahol öt beteg tengerészt szállított partra. Szeptember 12-én a Ferencz József-föld irányában hajózott tovább. Az ezen hirt hozó tengerész állítása szerint a St. Phoque közénkészele oly csekély, hogy kétségget szenved, vajjon a hajó Archangelszkből visszatérhet-e, annyival inkább, mivel a fedélzeten nines senki, aki a vitorlákkal tudna bánni.

Megvádolt kereskedősegéd. Mai számunkban megirtuk, hogy tegnap a Wesselőnyi-utca 58. szám alá, Alpár Adolf kereskedősegéd lakására rendőrt hívtak. Alpári rokoni azzal gyanusították, hogy két gyermekét gázzal meg akarta mérgezni. A nyomozás kiderítette, hogy a gázölésért Alpár nem szándékosan idézte elő hanem vigyázatlanságból történt. A gáztól nemcsak a gyermekek, hanem ő maga is rosszul lett. A nyomozást ezek után beszüntette a rendőrség.

Az árviz. Kecskeméti jelentés szerint Alpár és Okécska községeknél a Tisza áradása több ezer hold területet elöntött. A kecskeméti nagy-réti föld szintén víz alatt áll. Okécskán a magasabb fekvésű földekre csolnakokon járnak és úgy szüretelnek. — Szászrégenből jelentik: Alig néhány napi szünet után az esőzés ismét megkezdődött és immár egy hete, hogy megszakítás nélkül esik az eső. Ennek következtében a Maros ismét veszedelmesen nő és megint több helyen kicsapott a medrétől, elöntve a partmenti községek határait. Ha idejekorán nem jön segítség, a marosmenti községek nagy nélkülözéseknek lesznek kitéve. Már a mult havi árviz ugyszólván az összes téli eleséget elvitte. Félő, hogy a csaknem koldusbotra jutott nép a kivándorlásban fogja keresni a menedéket az éhség elől.

A püspök és a bérlője. Az alább közölt nagyszalontai hiradásunkból az is kitünik, hogy a püspök földje nem szegény embernek való, bár midőn az altruista-bank megalakult és hirdette, hogy a papi birtokok kisbérletre a legfőbb czélja: az elsők között volt Miklós püspök — gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök — aki bejelentette, hogy a nagyváradi latin szertartású püspökség hatalmas birtokainak egyrészt kis parcellákban a szegény Földnélküli Jánosoknak adja ki. Azután fogta magát Miklós püspök és örögi birtokait kiadta — Csuzy Pál képviselőnek és most megint egy ezerholdas birtok jutott egy nagybérletnek, rendkívüli módon és pártatlanul érdekes feltételek mellett. Nagyszalonta határában is sok a püspöki birtok. Egyik legnagyobb birtoktest az ugynevezett atyási uradalom. Ezt évtizedek óta Kenyeres János bérlé. Volt idő, amikor 14-15 koronáért, legutóbb 32 koronáért kisholdankint. A bérlet október 1-én jár, le és a püspökség kellő időben fel is mondott, tudatta a bérlővel, hogy ezentul nem adja neki a földet, hanem egy részén saját kezében fog gazdálkodni a püspökség, másrészt pedig bérbe-parcellázza. Kenyeres, akit évtizedek munkájának sok szép emléke köt a birtokhoz és egyébként sem szívesen vált volna meg tőle: újabb és újabb ajánlatokat tett a püspökségnek. Az ajánlatokat Miklós püspök nem utasította el ridegen, bár minden előkészület megtörtént az új rendhez. Tárgyalásokat kezdett és szeptember 30-án még az uradalomba kinevezett új főintéző sem tudta, hogy másnap már ő gazdálkodik-e ott, vagy sem? Végre október elsején eldőlt az izgató kérdés: Kenyeres János továbbra is bérlő maradt.

Az új megállapodás szerint hat évre bérbeadta a püspök a földet kisholdankint 70 kor. évi bérért és azzal a kikötéssel, hogy Kenyeres az egész hat évi bérlet összegét azonnal egy összegben és előre kifizeti. A megállapodást írásba vették, a bérlet továbbra is bérlet maradt és tegnap végérvényesen perktuálódott az ügylet: Kenyeres János lefektette a püspöknek a közel négyszáz ezer korona bérösszeget. Kenyeres János tehát nem kénytelen megválni kedvencz tanyájától és Miklós püspök se csinált rossz üzletet. Határozottan nem!

Öngyilkos kereszmáros. Ma délben Rakos-palotán a Rakos-utca 8. szám alatt Feri Ferencz ötvenkét éves kereszmáros mellbelőtte magát és nyomban meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

A tönkrement szegedi milliomos sorsa. Szomorú írást kapott Szeged város tanácsa Lauséviac Istvántól, a város egykori leggazdagabb kereskedőjétől. A ma már nyolczvanéves ember valamikor milliomos volt, de a nagy árviz alkalmával tönkrement és azóta szegényes viszonyok között él. Most olyan nyomorba jutott, hogy Zimonyból levelet írt a városi tanácsnak és segítséget kér. Elmondja, hogy már teljesen munkaképtelen és csak koldulásból élhetne meg. A tanács havi tíz korona kegydíjat szavazott meg az egykori milliomosnak.

Házasság. Kertész Nándor Budapestről eljegyezte Kádós Kátókat Gyöngyösön.

Kibédi Péterffy József eljegyezte Scabó Jankát Marosvásárhelyen.

Szekely Andor e hó 15-én köt házasságot Herman Böskevel.

Megöltek egy legényt. A szabolcsmezei Rakamaz nevű községben vasárnap meggyilkolták Wolff György tizenkilenc éves legényt. A csondórság kinyomozta, hogy a gyilkos Pásztor Mihály husz éves rakamazi parasztlégény, akit letartóztattak és beszállitották a nyiregyházi ügyszékhelyébe.

— A drágaság ellen. Debreczából jelentik: Rostás rendőrfőkapitány a drágaságra való tekintettel tervezetét dolgozta ki, mely szerint a hatóság a vásárcsarnok létesítéséig piaci cikkeket sátrakban fog árúsítani, még pedig legalább 50 százalékkal olcsóbban a mostani piaci áraknál. A minap megalakult itt egy huszbeszerző szövetkezet, melyhez tegnap jelentkezett az ezredjéki tag. A szövetkezet hus- és hentesárakban 15 százalék nyereséget mutat fel.

— Egy tanító katasztrófája. Kaposvárról jelentik: Tragikus módon végezte be életét tegnap Vajda Géza 38 éves szobi ref. tanító. Vajda Ötvös-könyvben volt a szüretben és mikor este az állomáson fel akart szállni a vonatra, kabátja a vonat lépcsőjén megakadt. A tanító le akart szállni, de a vonat megindult és kabátjánál fogva magával rántotta Vajdát. Vajda mincjárt nekiütődött fejével a vonatnak és eszméletlenül terült el a földön. Ott helyen koponyarepedést szenvedett. A vonatot azonnal megállították és föltették Vajdát, aki azonban Szob állomásra érve meghalt. A szerencsétlen ember özvegyén kívül három árva hagyott maga után.

— Bonyodalmas rémdráma. Temesvárról jelentik: Frisch László mechanikus feleségét elhagyta egy kaszirnő miatt. Frisch anyagi romlása miatt öngyilkosságot kísérelt meg. A kórházban kibékült nejevel és áttért a katolikus vallásra, hogy felgyógyulása után egyháziag is egybekelhesse feleségével. Közben a kaszirnő is tudomást szerzett a kibékülésről s be akart rontani a kórházba, de nem engedték be, mire megmérgezte magát. Frisch az éj folyamán meghalt, a kaszirnő a kórházban haldozik.

— Katonaszabidító őrmesterek. A katonaszabidítás és a kivándorlásra való csábítás ügyének jutaléka végre a legszorosabban egymásra találtak. Az esetben csak az a legmeglepőbb, hogy teljesen váratlan helyen: a hadseregben. Szatmári jelentés szerint a szatmári gyalogezredhez néhány hét előtt névtelen feljelentés érkezett, hogy két őrmester nagyban úzi a katonaszabidítást. Az ezred a legnagyobb titokban rögtön megindította a vizsgálatot, amely szomorú szenzációval végződött. Kiderült, hogy a két őrmester a katonaszabidítást már évek óta üzletszerűen úzi. A besorozott legényeknek hamis községi, orvosi bizonyítványokat gyártottak, amelynek alapján azután sikerült a már besorozott legényeket kiszabadítani. A katonaszabidító őrmestereket letartóztatták s vallatásra fogták. Eleinte tagadtak, később azonban megtörték s bevallották, hogy a katonaszabidítást tényleg üzletszerűen üzlik. A kiszabadítás díja 400—500 korona volt. Bevallották azt is, hogy a kiszabadított legényeket, — mintegy háromszázat! — nehogy itthon rájöjjenek a manipulációra, kivándoroltatták Amerikába. Az őrmesterek Falk és társa hamburgi hajóstársaságnak voltak az udvari szállítói. A hajóstársaságtól külön honoráriumot kaptak, minden, a részükre szállított ember után 100—150 koronát. A letartóztatott őrmesterek lakásán házkutatást tartottak. A házkutatás alkalmával több kivándorlásra csábító körlevelet, hamis orvosi és községi bizonyítványokat találtak. Ezeket lefoglalták. A vizsgálat során megállapították azt is, hogy itt egy messze szétágazó katonaszabidító bandának jöttek a nyomára. Az őrmestereket külön, sőtét magánzárkába helyezték el. A katonai hatóság a vizsgálatot nagy apparátussal folytatja a legnagyobb titokban. A közeli napokban több letróztatás várható.

— Titokzatos merénylők. Kolozsvárról jelentik: A szilgyecsei csendőrség három nap óta titokzatos merénylők után nyomoz. Bornemissza Elemér báróné e napokban késő délután szilgyecsei kastélyának parkja mellett az erdőben sétált az elhagyott ösvényen, midőn szembejövő fegyveres embereket vett észre. A báróné a bokrok közé menekült, az emberek utána löttek, de nem találták. Másfél óra után Bornemissza báróné elhagyta rejtekhelyét, de amint megmozdult, újra egy lövés dördült el és a sérteket megsebezte arcát és fejét. A báróné a kastély felé rohant és amint hazaért, az izgalmtól összeesett. Sérüléseij egészen jelentéktelenek. Az eddigi nyomozásnak nincs semmi eredménye.

— A villamos és a tehorkösi. A Váci-körút 80-ik számú ház előtt ma hajnalban Hatina János hatvannégy éves fuvaros kétfogatú tehorkösi összeütött a 64-es számú közúti villamosvasuti kocsival. Az összeütkezés következtében a villamos perrencia megrongálódott, az ablaküvegek betörték és az üvegcsillánkok megsebeztek. Preska Frigyes hivatalnokot, akinek sérüléseit a mentők kötötték be.

— Szerencsétlenség a mosókonyhában. Ma este nyolcz órakor a Fő-utca 68. számú ház mosókonyhájában Raab Erzsébet 17 éves cselédleány és Kósa Antal vicze a piszkos ruhát benzinnel mosták. A tüzhelyről kipattant szikra felrobbantotta a pinczében összegyűlt gázokat és mind a ketten könnyebb égési sebeket szenvedtek. Mind a két sérültet az új Szent János-kórházban ápolják.

— Életunt postás. A Baross-utca 36-ik számú ház félreesőhelyén a 245-ös számú postakocsis ma este felakasztotta magát és meghalt. A kilétét eddig még nem sikerült megállapítani. A bonczatani intézetbe vitték.

— Fővárosi Orfeum. Hatalmas tapsorkánok, kacagás és lelkesedés viharzanak minden este a házon keresztül. Az októberi műsor minden részében példátlanul beült. Csak az tudja méltányolni Waldmann igazgató érdemét, akinek fogalma van arról, milyen súlyos feladat a közönséget négy órán keresztül állandóan mulattani. Ellen Tles és bájos művésznői gyönyörű tánczakkal elbűvölik a publikumot, Bellini mester, az ördögös olasz hihetetlenül nehéz feladatokat old meg transzcendentális állapotban. Toque, a csodapudli gyönyörködött és bámolatot kelt. A többi szám is kivétel nélkül elsőrendű. Vasárnap, 13-án ismét délutáni előadás lesz, fél 4 órai kezdettel és remek változatos műsorral. Célzert minden jegyet előre megváltani, mert az esti pénztárnál nagy a tolongás.

— Royal-Orfeum. A Royal-Orfeum októberi műsora iránt oly nagy az érdeklődés, hogy az összes jegyek már elővételben elkellenek. Napról-napra zsúfolt nézőtér frenetikus tetszényilvánítása mellett lép föl Nick Winter, a világhírű mozi-színész társulatával a „Nick Winter apacskezen” című idegrázó kinemaszkecsben. Alice Carver et Co., H. Blank, The 3 Renards, Balzar, Les Soeum Draffir, Fred St. Onge és Miss Esteo fölülmulhatatlan produkciói, valamint K. Solti Hermin, Szász Ilona és Virágh Jenő teljesen új szövegszerűen a pazar bőkezűséggel összehajlított műsornak. Csütörtökön, október 10-én délután 3 és fél órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás lesz, melyen Nick Winter és az összes attrakciók fellépnek. A Royal Cabaret új felhavi műsorán 30 új ének- és tánczattrakció szerepel.

— Halálozás. Biki Károly ev. ref. esperes, a függetlenségi párt elnöke ma 67 éves korában meghalt.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczegnő 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermekorna- és vivásra.

x Az utazóközönség érdekében felkéri a Vigárlás r. t. menetjegyjárodája (Füred-utca 1. bejárás a Dorottya-utca felől) t. ügyfeleit, hogy utárirányvezetek és költségvetések alapos kidolgozása céljából eziránti óhajukat idejekorán közölni, jegymegrendéseiket pedig azok alapos összehajlítása céljából lehetőleg 24 órával megelőzőleg eszközölni sziveskedjenek. Az iroda bármilyen utazást illetőleg, készséggel és teljesen díjmentesen áll az utazó közönség rendelkezésére. Telefon 152—52. sz.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Színházak hírei. Az Operaházban e hó 10-én, csütörtökön a „Parasztbecsület” és a „Bajazók” kerül előadásra, még pedig teljesen új betanulással. A Parasztbecsületben Santuzsát—Sebeők Sára, Lolát—Marschalkó Rózsa, Turiddót—Környey Béla, Alfio—Rózsa S. Lajos ezuttal első ízben, míg Luciat—Fodor Aranka játssza. A Bajazók új szereplői: Nedda—Hajdu Ilona, Tonio—Rózsa és Beppe—Toronyi Gyula, aki ebben a szerepében mutatkozik be mint új tag Operaházunk közönségének. Canio—Környey, Silvio pedig Szemer lesz. Az előadást vezényli ifj. Ábrányi Emil, rendezi Alszevgy Kálmán. (Évi bérlet 3. szám, kezdete 7 és fél órakor.) Pénteken megismétlik Humperdinek a „Királyfi és királyleány” című meseoperáját páros bérletben. (Kezdet 7 és fél órakor.) A szombaton színekertül „Tannhaeuser”ben Venuszt—Dömötör Ilona éneklő először, a czimszerepben pedig Anths lép föl. A többi főbb szerepeket Takáts, Venczell és Déri játssza. (Évi bérlet 5. szám, kezdete 7 órakor.)

A Népeperában állandóan zsúfolt házak előtt folynak a Tengerész Kató című darab előadásai és így az operett, amelynek jókedvi figurái és komikus helyzetei folyton kacagásban tartják a közönséget, a színháznak fennállása óta legnagyobb anyagi sikerű darabja lett. Ennek bizonyossága, hogy a Tengerész Kató — természetesen állandóan Szeyer Ilonkával a czimszerepben — bemutatójától számítva egy hónapon belül fogja megérni a 25. előadást, ami, tekintve a Népepera befogadóképességét, rekordszámba megy. A pompás operett jövő heti sorozatát egy operareprizel szakítja meg a színház, amennyiben műsorába felveszi Bizet népszerű operáját, a Carmen-t, melynek czimszerepét Basildes Mária fogja énekelni.

A Vigaszínházban hajnalután, pénteken a Primerose kisasszonyt, Flers és Caillavet nagysikerű vígjátékát ismétlik. A Comédie Françaiseban, ahol a Primerose kisasszony eredeti bemutatója volt, a legutóbbi öt évben csak két darab érte meg a századik előadás jubileumát. Az egyik volt a Virraszt a szerelem című vígjáték, a másik a Primerose kisasszony. Az utóbbi alig fél év alatt jubilt, amire még nem volt példa és most, egy évvel a premier után, már a százötvenedik előadásán is tul van.

A Király Színházban szombaton színekertül Le-

hár Ferencz nagyhírű operettjének, az „Év”-nak a következő a szereposztása: Flaubert Oktáv, gyártulajdonos: Király; Millefleur Dagobert; Rátkai; Paquerette Pepita-Désiré (Pipszi); Medgyasszay Vilma; Laroussé Bernát, művezető a gyárban; Németh; Éva; Fedák Sári; Mathieu, inas Flaubert házában; Krasznai; Voison, főkönyvelő; Simai; Prunelles, könyvelő; Latabár; Jack, öreg szolga Dagobertnél; Hajnal; Freddy és Teddy, Oktáv barátai; Nádor és Oriold; Elly; Somló Ilona; Chichi; Saári Rózi; Mouche; Lukács Gizi; Chauffeur; Odri; Inas; Dévényi; Szobaleány; Boross Gizi; I. munkásleány; Kassai Margit; II. munkásleány; Solyomné. A darab iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy már a vasárnapi második előadásra is elvitték az összes jegyeket, a hétfői harmadik előadásra pedig elvitték az összes páholyokat és jobb helyeket, sőt nagy az érdeklődés a jövő hét minden előadása iránt is. A színház tehát erre a nagy érdeklődésre való tekintettel, az egész jövő hétre árusítja a jegyeket.

A Kövessy-színpad a Körbe-körbe szombati bemutatóját megelőzőleg pénteken este nem tart előadást. Ezen az estén a sajtó képviselői és meghívott közönség előtt a Körbe-körbe főpróbája lesz. Schnitzler remekművét méltó keretben mutatja be a színház. A tíz jelenet gyors változásokkal kerül színre s az egyes jeleneteket klasszikus kísérő zene köti össze, amit Csányi Mátyas, a Népepera karmestere állított össze. A gyors változásokhoz szükséges teljesen új, stilszerű díszleteket Bródy István főrendező konstruálta, aki a Körbe-körbét rendezte. A bemutatóra már kaphatók a jegyek a Kövessy-színpad (a volt Uj-Színpad helyisége) pénztáránál és a színházjegyjárodáján.

Az Uránia Magyar Tudományos Színház ezidőig slágerdarabjának, Lauber Dezső és dr. Nagy Béla Olimpiaszámának e hó 10-én, csütörtökön lesz a huszonötödik előadása. A kiváló darab, amely a hozzá fűzött reményeket fényesen beváltotta, mert nemcsak a sportkörök, de a laikusok érdeklődését is nagy mértékben felkeltette, egyike az Uránia legjobb és legértékesebb darabjainak. A huszonötödik előadást a színház vezetősége imponzáns úli meg, amikor is darabjukt az illusztris szerzők olvassák fel. A jubiláris előadásra jegyek elővételi díj nélkül válthatók.

(*) Fényes Adolf kiállítás. A Zudogai kiállítást, amely 16-án zárul, nyomon fogja követni Fényes Adolf új képeinek bemutatása az Ernst-muzeumban. A művész a muzeum összes termeiben állítja ki gazdag anyagát. Fényes Adolf most nemcsak festményeket, de rajzokat is nagy számmal mutat be, melyek őt új oldaláról fogják megismertetni a magyar közönséggel.

(*) Benham Victor zongoraművész, aki október 21-ikén mutatkozik be először Budapesten a Royal-teremben, még e hónapban fog hangversenyezni Berlin, Lipse, Dresda, Hamburg, Prága és Bécsben. Angol és amerikai kritikák elsőrendű művészek minősítik. Jegyek Méry Bélánál, V., József-tér 11.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Magyar írók Amerikában. Gárdos Mariskát, a szocialista írónt az amerikai szocialdemokrata párt fölvasó körutrá hívta meg. Az írónt, aki pár hete érkezett közénk Párisból — ahol állandóan tartózkodik — néhány hónapot szándékozik az újvilágban tölteni, mely idő alatt a nagyobb amerikai városokban tudományos előadás-sorozatot fog tartani.

Nyiltter.

E rovatban közöltöktört nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ne tréfálj, fiam!

Nem hagyhatz holnap eszerben, mert senki sem tudna úgy beszélni a gyűlésen, mint te. Igaz, hogy szánalmas állapotban vagy, hanem ezuttal bízd rám magadat. Küldök neked két skatulya valódi Fáy-lelye sződeni ásványpasztillát, végy be belőle kétóránként hat darabot forró tejsben, közben szopogass is el néhányat és kezeskedem róla, hogy holnapra teljesen rendben leszel. A sződeni ásványpasztilla mindenütt kapható, egy doboz ára 1 korona 25 fillér. Utánzatot utasítsunk vissza.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bépaútoí

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Repülónap Nagyváradon. Vasárnap délután repülónapot rendeznek Nagyváradon, amelyen részt vesznek Illner, a bécsi helyi pilóta iskola tanára, Lányi Antal hadnagy biplánján. Steinschneider Lili az első magyar pilótanő és Wladimir Kosulakow. A rendező bizottság élén gróf Teleki Ádám áll.

FŐVÁROS.

Izgalmas közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 9.

A Feld Zsigmond 72.000 koronás szubvenziós ügye került ma újra a főváros közgyűlése elé. A napirenden alig is volt más tárgy, mely megmozgatta az embereket, eljöttek nagy számmal a Feld-barátok, feltűnő tömören vonultak fel Feld érdekében Ehrlichék, vezérüknek vezetésével és szigorú felügyelete alatt. De eljöttek azok is igen tekintélyes számmal, akik megelégteltek azt, hogy Feld már eddig kerek 401.000 koronájába került a fővárosnak. A két tábor összecsapása igen élénk vitát provokált, s mikor szavazásra került a dolog, 73-an voltak a szubvenzió megadása mellett és ugyanazok 73-an a szubvenzió megadása ellen. És ekkor megtörtént az a főváros történetében is precedens nélküli álló eset, hogy az elnöklő alpolgármester szavazatával a szubvenzió megadása mellett döntött. Rózsavölgyi Gyula alpolgármester ugyanis, tagja a Tanácsnak és a szavazás a tanácsi javaslat felett folyt. Ugyanazon tanácsi javaslat felett, amelyet a közgyűlés egy ízben már elutasított és elutasított a pénzügyi bizottság is. Az elnöki döntés kinos megdöbbenést keltett és nagyon sok keserű kifogadásra és hangos szitkozásra adott alkalmat. A szubvenzió ellenzői máris megállapodtak abban, hogy ezt a határozatot a belügyminiszterhez megfellebbezik.

A főváros mai közgyűléséről alábbi részletes tudósítást adjuk:

Dr. Bárczy István polgármester elnökelt a törvényhatósági bizottság ma délután tartott közgyűlésén. Az elnök érzésteljes szavakkal parancsolt el dr. Dalnoky Bélát, a törvényhatósági bizottság pár nap előtt elhunyt tagját. Az elhunyt helyett a soron következő póttagot, Szücs Zsigmondot hívták be.

Polónyi Géza még a nyár folyamán lemondott a kijelölt választmányban viselt tagságáról. A hi. alpolgármester erre a tagságra dr. Preyer Hugót nevezte ki. Az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az Esláry Sándor halálával megüresedett kerületi elöljárói állást, valamint a józsefvárosi plébániái állást a legközelebbi közgyűlésen tölti be.

A napirend során a közgyűlés tárgyalás alá vette a kórházak 1913. évi költségvetését, amelyben a legfontosabb az, hogy a napi ápolási díj 3 korona 94 fillérré emelkedik. Dr. Meisels Vilmos indítványt nyújtott be, hogy az összes kórházi rendelő orvosokat fizetésben részesítsék, még póthitel igénybevételével is. Dr. Feleki Béla utalt arra a támadásra, amely a fővárost a betegápolási adó szándékolt fel-emelése folytán éri. Ezt az adót t. i. a törvényhozás állapítja meg, azonban az 1898. évi XXI. t.-cz., amely ezt az adót behozta, kimondja, hogy az adó kulcs 3 százaléknál magasabb ne legyen. 1904-ben a kulcsot nyilvános tárgyalás nélkül megváltoztatták és ettől fogva ez az adó az egyenes adónak 5 százaléka volt. A jövő évre azonban a kormány a kulcsot 10 százalékra akarja emelni, ami a fővárosnak 5.200.000 koronával való megterhelését jelent. Dr. Feleki hevesen kikelt ez ellen és határozati javaslatot nyújtott be, amelyben indítványozta, hogy a főváros közgyűlése mondja ki, hogy a legnagyobb aggodalommal látja a betegápolási adónak 10 százalékos emelését és felkéri a tanácsot, tegyen sürgős előterjesztést, milyen módon

lehetne megakadályozni az emelést. A kormány a főváros által fizetett adóból a kórházépítésekre csak egy milliót térít vissza, ezzel szemben azonban megköveteli, hogy a kórházak építésére és igazgatására döntő befolyást gyakorolhasson.

A közgyűlés Meisels indítványát a tanácshoz utasította, dr. Feleki Béla határozati javaslatát pedig az elnöklő polgármester pártoló megjegyzése után egyhangulag elfogadták.

Ezután Feld Zsigmond ismeretes szubvenziós ügyének tárgyalására került a sor. A tanács, mint ismeretes, azt javasolta, hogy Feld Zsigmondnak hat éven át évenként 12.000 korona újabb segély szavazzák meg. Dr. Hecht Ernő ellene volt a segély megszavazásának. A főváros közönsége, — mondotta — joggal neheztelhet, ha azt látja, hogy a közpénzeket ilyen módon pazarolják el, amikor más, fontosabb szociális igények kielégítéséről nem történik gondoskodás. A javaslat elvetését kérte. Ugyanigy érvelt dr. Nigriny György is. Dr. Szalay Mihály és dr. Pető Sándor a segély megszavazása mellett szóltak. Elrendelték a szavazást a tanács javaslata mellett szavazott 73. ellene ugyanannyi bizottsági tag. Erre az elnöklő polgármester a tanács javaslata mellett döntött és így Feld Zsigmond mégis megkapja a segélyt.

A napirend többi, jelentéktlenebb ügyeit vita nélkül fogadták el.

Ezután az interpellációkra került a sor. Dr. Bródy Ernő az autotaxaméterek ügyében interpellált. Ismertette azokat az előzményeket, amelyek az autotaxi szabályrendeletét megelőzték s rámutatott arra, hogy a közönség már nagyon türelmetlenül várja a közlekedési eszköz életbeléptetését, amely nemcsak Németország minden kisebb városában, hanem már Magyarország egyes vidéki városában is meg van valósítva. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Bitner János a községi élelmiszer ügyében interpellált. Felpanaszolta, hogy a közlemezés vezetősége a marhavágóhídon az egyik helyiséget a másik után veszi el a mészárosoktól s azt a községi élelmiszerüzem céljaira használja fel. Felpanaszolja interpellációjában azt is, hogy a hatóság ahelyett, hogy úrszabályozó hatást gyakorolna, maga veri fel az állatok árát. Sürgős orvoslást kért.

Dr. Baránszky Gyula a hőrökcsök elégtelensége és rossz volta miatt interpellált. A kocsisok, daczára annak, hogy helyzetük megjavult, oly lassan és rosszul hajtának, hogy ezen a bajon feltétlenül segíteni kell. Ezt az interpellációt is kiadták a polgármesternek.

Szigeti János az építési engedélyek késedelmes kiadását tette szóvá, majd felolvasta a Nagy Budapest című várospolitikai szemlének a „Csengetes szerződésekről” szóló közleményét, amely tudvaleg az az anomáliát teszi szóvá, hogy újban a lejárt szerződések árlejtés kirása nélkül egyszerűen meghosszabbítottak. Orvoslást sürget, úgy az egyik, mint a másik irányban.

Végül dr. Pető Sándor interpellált az öbudai főgyűjtőcsatorna ügyében. Szóváltotta azokat az állapotokat, amelyek csatornaépítés tekintetében a Belső-uton uralkodnak, e baj sürgős orvoslást kérte. Az interpellációt kiadták a polgármesternek, mire a közgyűlés véget ért.

(Nem lesz fővárosi tanítóképző. A főváros közgyűlése, mint ismeretes, annak idején elhatározta, hogy egy községi tanítóképző-intézetet állít föl. A belügyminiszter a vallás- és köznevelési miniszter meghallgatása után most a fővárost leiratban értesíti, hogy a közgyűlésnek a tanítóképző felállítására vonatkozó határozatát nem tartja jóváhagyhatónak, mert nem tartja szükségesnek, hogy a főváros községi tanítóképző-intézetet állítson föl. Amennyiben azonban a főváros ragaszkodik a tanítóképző felállításához, abban az esetben a miniszter különböző megkötést tesz, aminek elfogadásától teszi függővé a tanítóképző-intézet felállításának engedélyezését. A miniszter a többi közt nem hajlandó az intézet fölötti fejelem jogát átengedni a fővárosnak. Azonkívül semmiféle eltérést nem enged meg az országos tantervtől. A köznevelési ügyosztálya a dolgok ély állása mellett a miniszter leiratát a közgyűlés elé terjeszti azzal, hogy a közgyűlés a leiratot vegye tudomásul és a községi tanítóképző felállításáról mondjon le.

(A Bernfeld-Otthon átadása. Néhai Bernfeld Mór hagyatékából egy fu-otthon létesült. Ez az otthon már elkészült és randeltetésének átadható lévén, a tanács ennek vezetésével ifj. Schuller Alajos árvaházi tanítót bízta meg.

(A szakfelügyelők száma. A szakfelügyelőre vonatkozó szabályrendelet értelmében a szakfelügyelők számát a tanács a tanfelügyelők meghallgatásával állapítja meg. A tanács legutóbb tartott ülésében a köznevelési ügyosztály előterjesztése és a tanfelügyelő véleményének meghallgatása után a szakfelügyelők számát a következőképpen állapította meg: A polgári iskolákhoz négy szakfelügyelőt rendelt, egyet a nyelvészeti, egyet a történelemtudományi, egyet a matematikai és egyet a természettudományi csoport részére, továbbá hat elemi iskolai szakfelügyelőt, a polgári és elemi iskolákhoz közösen két testnevelési szakfelügyelőt, az óvodákhoz négy szakfelügyelőt és a kereskedelmi tanonciskolákhoz egy szakfelügyelőt, akiknek kiküldésére iránt a tanács egyik legközelebbi ülésében fog határozni.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Szakírók Országos Egyesülete tegnap Gelléri Mór elnöke alatt választmányi gyűlést tartott, amelyen legelőször is a november 24-én, az Otthon klubhelyiségében tartandó jubileus közgyűlés programját állapították meg. A választmány az elnök javaslatára Barna Izidor sirméltékére 100 koronát szavazott meg. Elhatározták, hogy akciót indítanak azok ellen, akik üzérkedési célból a külföldön a magyar szakírodalom nevét kompromittálják. Tudomásul vették, hogy a Monorkerületi Hitelbank Katona Béla al-elnök útján 200 koronát juttatott az egyesület segélyalapjának és az adományozónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Azután Csetényi Józsefet, Kovács Györgyöt, Sarkány Bélát, Seres Lászlót és Szegő Elemért az egyesületi tagok sorába felvették.

(—) Az Orsz. Széchenyi Szövetkezet közgyűlése. Ma este hét órakor tartotta alakuló közgyűlését a főiskolai hallgatók országos szövetsége. A választmányi ülés után az ideai tisztikar megválasztása következett. Elnök lett Klimó Jenő, alelnök Szinte János és Istvánffy Lajos, főtitkár Schand László, főjegyző Bódy László, pénztárossá dr. Hirsch Zoltánt, osztályelnökké pedig dr. Weisz Istvánt és dr. Ból Dezsőt választották meg.

SPORT.

Budapesti őszi lóversenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Holnap véget ér a nem sok dicséretesét nyújtott őszi meeting s az utolsó nap már csak olyan szezonvégi halódás. Csak végig kell nézni a siralmas programmon, melynek keretében három eladóverseny és két kis díjazású handicap szerepel s a publikum kedve már eleve is elmeget attól, hogy kíváncsisággal a vidéki nivót alig túlhaladó program iránt.

A zárnapra tartogatott Lovaregyleti díj volna még, amely azt szolgálja, hogy a fogadók érdeklődését felkeltse. De ennél a versenynél is a megszokott recepte szerint dolgoznak most, közvetlen lefutás előtt. Ugyanis ma úgy áll a helyzet, hogy a verseny favoritja: Poker, kétes induló, aminek természetesen a bookmakerek örülnek legjobban, mert ha a publikum nem akceptálja a hirt, akkor nem indul a ló, ellenesetben pedig, ha más lovat fogad, hogy valamit megmentsen, a könyvesek fedezve vannak s akkor már nyerhet Poker, nem esik nekik annyira nehezükre. Egylegre hat induló van jelezve, még pedig Seagull, Poker, Rafael, Jacquemart és Kokoro; ha Poker nem indulna, Vivid és Falsetto is fel lesz nyergelve.

Felöltjeink:

- I. Ghitza—Zabfaló—Kohlröserl
- II. Mantner-ist.—Napagedl—Apoplexy
- III. (Poker)—Jacquemart—Rafael
- IV. Gallia—Marion—Champion
- V. Ugrifüles—Dorú—Sturmbrant
- VI. Pajtás II.—Fair play—Gránicza.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomor-bajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

KÖZIGAZGATÁS

Jegyző és csendőr.

Budapest, október 9.

A szaniszlófalvi körjegyzőt a turzófalvai csendőrök egy járőrre letartóztatták. Azt, hogy a letartóztatás ártatlanul történt, hogy annak körülményei a még bűnösnek látszóval sem megengedhető brutális eljárásra valianak; bebizonyosodott dolog, sőt valószínű, hogy a csendőrijárőr már a letartóztatás percében tisztában volt a körjegyző ártatlanságával.

Kétségtelen, hogy a szaniszlófalvi körjegyző nem fogja a maga igazát hagyni s a magáról megfélemlített csendőrijárőr bizonyára megfelelő megtorlásban részesül.

Nem is a szaniszlófalvi körjegyző sérelme szempontjából egyrészt, a járőr által elkövetett hatalmi túlkapas szempontjából másrészt kívánok ezzel az ügyvel foglalkozni.

Nem, hanem más szempontokból.

Akik falusi jegyzői irodákban éveken át éltek, azok jól tudják, hogy ritka jegyző az, akinek a falujában megforduló csendőrökkel egyszer vagy mászor kisebb-nagyobb kellemetlensége, összeküzdése, hatásköri összetűzése nem lett volna.

A jegyző jelentkezik a gyakorlati életben, mint a helyi hatóság képviselője és ő látja el a bűnvádi perrendtartás alapján bünyomozati ügyekben is a helyi nyomozó hatóság feladatait.

A jegyző intelligens, tanult ember s társadalmi pozíciójához konveniól érintkezési modorra mások részéről joggal számíthat.

A csendőrség, mint intézmény kitűnő, de a legénység tagjai bizony akadémiákat nem végeztek, czélszerűen felhasználhatók szorosan vett hivataluk körében, de minthogy egész életükben vajmi kevés közül volt a művelt emberek között szokásos érintkezési formákhoz, egész lényük a csendőrségi iskolai szellem szerint alakult át s érintkezésükben is reglamászerűek. Tudják, kinek tartoznak jelentéseket tenni, kikkel szemben vannak alárendeltségi viszonyban, kik előtt nem jelentkeznek és ez utóbbiakat „társhatóságok”-nak tekintik.

A községi előljárásnak a csendőr jelentéseket nem tesz, a községi előljáró előtt nem jelentkezik s minthogy az embereket a csendőrlégény akként osztályozza, kell-e előttük jelentkeznie vagy sem, természetesen kétféle érintkezési modora közül a vele érintkezőkkel szemben azok valamelyikét alkalmazza; az az érintkezési modor, amelylyel tartozik azok iránt, kiknek jelentést tesz, betanult, erre apró részleteiben ki van oktatta s a természetévé vált fegyelem szinte lehetetlenné teszi, hogy a „jó” modor határait túllépje. Másrészt áll azonban a helyzet azokkal szemben, akik a csendőrnek nem rendelkező hatóságai, mert az ezekkel való érintkezésben nagyon-nagyon gyakran vét a csendőr a mi fogalmaink szerint köteles udvariasság ellen. A csendőr tudja azt, hogy a jegyző a főszolgabírónak alá van rendelve, ő is alá van. Nagyon természetesen, fogalma sincs arról, hogy a jegyző mily fontos ügykört lát el, sejtelve sincs afelől, hogy a jegyző a magyar közigazgatásnak mily fontos szerve, hogy a jegyzőt az élet föléje emelte annak az előljárásnak, amelynek tagja, csak azt tudja, hogy „közös gazdájuk” van és a maga szűk látókörében a jegyzőt magához hasonlónak nézi.

A csendőrlégénységgel ezért aztán sok kéremtelen incidensük van a jegyzőknek.

Azt én a világegyetért sem kívánom, hogy a csendőrség a mai községi előljárás alá helyeztessék, mert hiszen „bírák uraimék” kilenczven százaléka tanulatlanabb, mint a csendőrlégénység, de az a sajátságos viszony, amely ma a jegyző és csendőrség között van, újabb adalék, újabb argumentum annak a régi kívánságnak teljesítéséhez, hogy a jegyző emeltessék ki a községi előljárás közül,

legyen a község élére állítva, s amint a valóságban, úgy a törvények betűi szerint is ő legyen a községi közigazgatás felelős intézője s ekkor semmi akadály nem lehet annak, hogy a csendőrlégénységnek is ne lehessen hivatali előljárója.

(9)

A Hortobágy hasznosítása. Befejezett dolog immár, hogy a Hortobágy-pusztából 12000 holdnyi területet földművelés czéljaira kihalás a város és a jövő tavasszal ki fogja adni bérbe. A földművelésügyi minisztérium értesítette a város tanácsát, hogy még e hónapban néhány kiváló geológust fog kiküldeni a Hortobágyra, hogy a kihalásandó 12000 hold területet kijelölje. Ezután a város elkészíteti a parcellázási tervet, amelynek alapján a bérleteket kiadják. A Hortobágyon tervezett nagyszabású öntözőművek létesítéséről a földművelésügyi miniszter értesítése szerint a jövő év elején fognak hozzá. Debreczenből most azt jelentik, hogy ma érkezett oda Lovass Andor földművelésügyi miniszteri tanácsos, Kugl Ferenc gazdasági felügyelő, Fáber János intéző, Dorner Gyula műszaki tanácsos, Mózser István főmérnök. A szakértő bizottságot a város részéről Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok kalauzolja a Hortobágyon. Több napot töltenek ott a miniszteri kiküldöttek, akik a 12000 holdnyi területet egy tagban fogják kijelölni, nehogy az állattenyésztés érdekei csorbát szenvedjenek.

Vizsgálat a kassai kórházban. A belügyminisztérium egészségügyi osztályának felügyelője, dr. Keresztes Pál Kassára érkezett a kassai kórházban uralkodó botránys állapotok megvizsgálására. Dr. Keresztes Pál Sziklay Ede főispán előterjesztésére küldötte ki a belügyminiszter és megérkezése után dr. Wandracsek Jenő főorvos kíséretében rögtön ellátogatott a kórházba, ahol általános vizsgálatot tartott. Vizsgálatáról jegyzőkönyvet vett fel, melyet sürgősen felterjeszt a belügyminiszterhez. A vizsgálatbiztos a vizsgálat megejtése után kijelentette, hogy a tapasztaltak után már csak igen rövid idő kérdése lehet, hogy az új kórház felépüljön. A panaszok legfőbb alapját az orvosi ellátás hiányában találta. E tekintetben gyors intézkedésre van szükség, amire az alapítványi gondnokság és a közigazgatási bizottság hivatott. A kórházban három osztály van, belgyógyászat, bőrgyógyászat és sebészet s legalább két osztályvezetőt igényel a három osztály, Kassán azonban csak egy volt eddig. Nem volt a kórházban belkór alorvos sem, ezt is pótolni fogják. Kifogásolta, hogy nagyon helytelenül van elhelyezve a ragályos betegek osztálya. A betegek a mostani elhelyezésben széthurcolják a ragályt. A sebészeti osztály nincs szervezve és felszerelve, a műtőterem pedig alkalmatlan. A kórház berendezését teljesen ósdinak találta a vizsgálóbiztos.

Az inséges Szabolcs megye. Az egyik legmagyarabb vármegyénkől, Szabolcs megyéből megdöbbentő hírek érkeznek. Nyíregyházi jelentés szerint Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta gróf Vay Tibor főispán elnöklésével őszi közgyűlést, amelyen Mikecz Dezső alispán arról tett jelentést, hogy a nyári hideg csöztés miatt a bab, burgonya és kukorica teljesen tönkrement és így a vármegye népe már a télén, de különösen a tavasszal inségnak lesz kitéve. Az alispán indítványára egyhangulag kimondta a közgyűlés, hogy fölliratban kéri a kormányt, hogy adóhalasztások és adóleírások engedélyezése, kamatmentes insékkölcsönök nyújtása, tavaszi vetőmagvak kiosztása, különösen pedig állami beruházások és az utépitési program fokozottabb mértékbe való megvalósítása által a bekövetkező inség enyhítésére idejekorán tegye meg a szükséges előkészületeket. A törvényhatóság annak sürgősebben kéri a kormány segítségét, mert ha idejekorán nem segít, a nép meg sem várja a tavaszt, hanem mindenét pénzéért adja, Amerikánál veszi utját.

Az egyke és kivándorlás Fejérmegyében. Székesfehérvári jelentés szerint Fejér vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülésén foglalkozott a vértessaljai refomátus egyházmegye átiratával, amelyben orvoslást kérnek a falvakat vesze-

delmesen pusztító egyke ellen. A közigazgatási bizottság nem tehet egyebet, visszair az egyházmegyéhez, hogy az egyke okait megszüntetni nincs hatalma. Ehhez hozzákapcsolódik Fejérmegye népének másik veszedelme, a kivándorlás is. Szeptember hó végéig ugyanis több mint háromszáz utlevelet adott ki az alispáni hivatal.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Kovács Gyula elmeállapota. Jelentettük már, hogy a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa egy héttel ezelőtt felirt az igazságügyminiszteriumhoz, hogy a miniszter jelölje ki azokat az orvosokat, akiknek kötelességük lesz az igazságügyi orvosi tanács nevében megtartani az orvosi felülvizsgálatot Kovács Gyula ügyében. Az igazságügyminiszter most leiratban közölte a vádtanácsal, hogy az orvosi vizsgálat megtartásával dr. Moravcsik Ernő egyetemi tanárt, idegorvost és dr. Oláh Gusztávot, a lipótmizei tébolyda igazgatóját bízta meg. A két szakértő kötelessége lesz eszerint Kovács Gyula elmeállapotának megvizsgálása és a törvényszéki orvosok ismeretes szakvéleményének a felülbíráta. A törvényszéki orvosok tudvalevőleg megállapították Kovács Gyuláról, hogy épelméjű és teljesen beszámítható, ellenben a tett elkövetésekor beszámíthatósága annyira korlátozva volt lelki felindulásával, hogy nem volt ura cselekedetének. A vádtanács elrendelte, hogy három héten belül az igazságügyi orvosi tanácsnak jelentést kell tennie a vizsgálat eredményéről. Azóta eltelt már egy hét és a még hátralévő két héten belül dr. Moravcsik Ernőnek és dr. Oláh Gusztávnak meg kell tartaniok a vizsgálatot, véleményüket írásban kell foglalniok, a vélemény az igazságügyi tanács teljes ülése elé kerül, ahonnan a két hét leteltéig a vádtanácshoz jut. Akkor fog elhatározó lépés történni Kovács Gyula sorsáról.

§ Járásbíró és ügyvéd. Heves összeküzdés történt az I—III. kerületi járásbírószágon dr. Kirchner járásbíró és dr. Blauner Mór ügyvéd között. Két sógor perlekedett egymással. Az egyik beperelte a másikat annak nősülése alkalmával vett butorok árért. A beperelt azzal védekezett, hogy nászajándékképpen kapta a butorokat. A felperest dr. Blauner képviselte. A tárgyalás a 7. számú tárgyalóteremben folyt le. Dr. Kirchner járásbíró kimondotta, hogy a felperes köteles bizonyítani, hogy csakugyan vételár volt kikötve a butorokért. Ezen akadt fel Blauner és követelte, hogy az ő „jogi érveit” ezen határozattal szemben előadhassa. A bíró figyelmeztette előbbi határozatára Blaunert, mire az idegesen feltoppant és további fejtegetésekbe bocsátkozott. A bíró két ízben 20—20 korona rendbírassal sújtotta az ügyvédet, ki dühösen odavágta:

— Csak tessék akármennyivel is megbírságotolni, én jogaimtól el nem ítettem magam. A bíró 40 korona újabb rendbírassal büntette meg az ügyvédet, majd később 80 korona rendbírassal sújtotta. Dr. Blauner azonban nem nyugodott meg, mire a bíró emelt hangon jelentette ki, hogy amennyiben Blauner nem adja meg a bíróságnak a kellő tiszteletet, kiutasítja a tárgyalóteremből. Miután dr. Blauner nem tágitott, a bíró a tárgyalást felfüggesztette, az összes aznapi perket hivatalból elnapolta a következő kijelentés mellett:

— A bíró is csak ember és így emberi igazságokat tud gyakorolni. Nehogy felizgatott kedélyállapotomat a jogkereső közönség megsínyleni kényszerüljön, a bíróság hivatalból az összes mai tárgyalásokat elnapolja. Kirchner kir. járásbíró ezután terjedelmes jegyzőkönyvet vett fel az esetről, de dr. Blauner a jegyzőkönyv aláírását megtagadta azzal a kijelentéssel, hogy a bíró öt ügyvédi hivatásában, a jogvédelemben meggátolta és ügyvédi önértetében megsértette. Jogi körökben nagy feltűnést keltett a kinos incidens, melynek folytatása lesz, miután Blauner a rendbírások ellen felebbvitellel élt és a bíró is hivatalos jelentést tett a kinos tárgyalásról felettes hatóságának.

§ Izabella főhercegnő válópöre. Münchenből jelentik: Nem igaz, hogy a Szentzék már érvénytelennek nyilvánította György herceget és Izabella főhercegnő házasságát. Az elváltást illetőleg a házasságnak érvénytelenné való nyilvánítását nem Bécsben, hanem Münchenben kell kérni s eddig itt nem történt meg a kellő lépés.

§ Kovács Klotild és a nővére. Párty Sándor szepesi püspök ellen elkövetett zsarolás miatt a büntetőtörvényszék évekel ezelőtt három évi börtönrre ítélte Kovács Klotild magánzónát. A büntetés elszívása után Kovács Klotildnak a saját nővérevel volt kellemetlen összeköttetése. Ónodi Dzsóné Kovács Klotild nővére ugyanis egy levélben szemrehányást tett nővérenek a szepesi püspök ellen elkövetett zsarolása miatt. Ezért a levélért Kovács Klotild becsületsértés vétsége miatt emelt panaszt saját nővére, Ónodi Dzsóné ellen. Ma tárgyalta ezt a panaszt a büntető bíróságnál. dr. Marczel bírósági elnök és Ónodi Dzsónét becsületsértés vétségeért 50 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélte. A vádlottó és a védője feleltek az ítélet ellen.

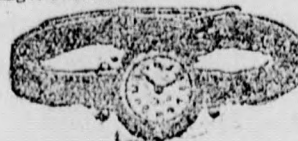
§ Művészek válópöre. Bécsből jelentik: Az országos törvényszék polgári tanácsa ma titkos ülésen döntött Helm Margit operetténekeső és Stoll Róbert karmester válópereiben. A házasságkötés ellenes engesztelhetetlen gyűlölet alapján indították meg az eljárást, a szénátus pedig úgy döntött, hogy próbaképpen egy évre választja el a házastársakat, mert egyik részről sem bizonyították be kellőképpen az engesztelhetetlen gyűlölséget.

§ A rablógyilkos fivérek. Schwarz Johanna gyilkosainak, Rosenfeld Lajosnak és Kálmánnak védője, a vizsgálat folyamán arra kérte a vizsgálóbíró, hogy rendelje el a két fogoly elmeállapotának megvizsgálását, mert alapos a gyanu arra, hogy nem beszámíthatók. A vizsgálóbíró az indítványt eleget tett és elrendelte a Rosenfeld-féle elmeállapotának törvényszéki orvosszakértők útján való megvizsgálását. A vizsgálat eredményéről az orvosszakértők most terjesztették be véleményüket a vizsgálóbíróhoz. A hosszú szakértői vélemény kiterjeszkedik a Rosenfeld-testvérek egész előéletére és teljes kritikát ad testi szervezetről is. A Rosenfeld Kálmánra vonatkozó szakértői vélemény szerint sem jelenleg nem szenved és a büntető cselekmény idejében sem szenvedett elmezavarban, vagy öntudatlanságban, amely akaratának szabad elhatározó képességét kizárná, vagy kizárta volna. Kétségtelen azonban, hogy degenerált, csekélyebb szellemi értékű egyén. Ez az állapot nem egyenlő értékű az elmebetegséggel, azonban mindenesetre olyan tekintendő, amely csökkenteti etikai ellenállását és az egyént tiltott cselekmények elkövetésére hajlamosabbá teszi. Ugyanez a szakvélemény Rosenfeld Lajosról is. A szakértői véleményt a két törvényszéki orvosszakértő írta alá. A vizsgálat most már gyorsabb ütemben halad és valószínű, hogy még ebben a hónapban véget is ér. Az esküdtészi főtárgyalást november végére tűzik ki. Az orvosszakértői vélemények után dr. Török Sándor védő azt a kérést terjesztette elő a vizsgálóbíróhoz, hogy rendelje el Schwartz Johannának exhumálását annak megállapítása céljából, vajjon a kloroform hatása a holttesten kimutatható-e. A vizsgálóbíró a védő kérését véleményadás végett kiadta a törvényszéki orvosszakértőknek és ezeknek a véleményétől függ most, hogy exhumálják-e Schwartz Johanna holttestét, vagy sem.

§ Az olasz király merénylőjét elítélték. Rómából jelentik: D'Albát, a király merénylőjét, a törvényszék 30 évi fegyházra és büntetésének kitöltése után három évi rendőri felügyelet alá való helyezésre ítélte.

§ Egy vasuti katasztrófa. Temesvárról jelentik: A temesvári itélőtábla ma tárgyalta az oravicza-aninai vasútvonalon történt vasuti katasztrófából kifolyó bűnpört. A nyílt pályán egy tehervonat összeütközött két egymásba kapcsolt pályakocsival, minek következtében két pályamunkás nyomban meghalt, huszan pedig súlyosan megsebesültek. A szerencsétlenségért felelősségre vonták Garga Demeter, Preda György és Lungur Sándor vasuti munkásokat. A törvényszék Gergát másfélévi, Predat egy évi és Lungurt három évi fegyházra ítélte. A tábla ma helyben hagyta az ítéletet.

Az ország legelőnyösebb beszerzési forrása
 ékezetes, óra-, ezüst-
 nemű és iparműve-
 szeti tárgyak stb.
SÁRGA JÁNOS ékezetész és műtűvő,
 os. és kir. udv. szállító
 Budapest, IV., Kigyló-tér 5,
 és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13. sz.
 Késpénzért és angol rendszerű
részletfizetésre is.

Divatos óra-karpercek:
 14 kar. finom arany K 60.—
 14 kar. finom arany K 38.—
 14 kar. finom arany K 16.—
 14 kar. finom arany K 14.—
 14 kar. finom arany K 14.—
 Vidékre választékot küld.
 — Árjegyzék ingyen. —

**BELÁTINY
 PÉZSÉG**

KÖZGAZDASÁG.

A háboru és a tőzsde.

Budapest, október 9.

A háborus állapot nagy konsternációt idézett elő a tőzsdén. Amilyen nagy áresés volt az értéktőzsdén, épp oly nagy emelkedés volt a gabonátőzsdén. A gabonátőzsde örülete már nem ismer határt. Az értéktőzsdén mindjárt a megnyitáskor nagy kínálat fejlődött ki a egyes értékeket rögtön 3—5—8 koronával olcsóbban kínálták. Főleg nemzetközi értékekben volt nagy az áresés, míg a helyi papirokban főleg a Magyar Bank, Közuti részvények árfolyamában volt észlelhető a nagy pusztítás. Most már nemcsak a kontremin rombolja le az árfolyamokat, hanem a nagyközönség köréből jönnek igen erőteljes eladási megbízások, amelyeknek az ügynökök minden áron eleget tesznek. Az előtőzsdén a következő árfolyamok fordulnak elő:

Oszták hitel 618.—620.25. Magyar Hitel 803.—809.—. Leszámitoló Bank 512.—514.—. Jelzálogbank 433.—435.50 Rimamurányi 730.—740.50. Államvasut 705.—707.—. Városi villamos 372.—379.50. Közuti vasut 680.—687.—. Déli vasut 105.—106.—. Hazai bank 283.—. Magyar bank 575.—583.—. Agrárbank 493.—498.—. Kereskedelmi bank 3825.—. Szászvári 377.—379.—. Beocsini 805.—815.—. Általános közszén 1003.—1025.—. Salgó 738.—743.—. Ganz 3301.—3311.—. Spodium 100.—. Burvasut 244.—246.—. Atlantica 319.50—323.—.

A tőzsdén kedvezőtlen jelentésekre az értékek további 2—3 koronával lanyhultak. A berlini gyengébb jelentéseket azonban paralizálták kontremin fedezések vásárlására, ami kissé feltartóztatta ugyan a rohamosabb áresést, de végeredményben meggátolni nem tudta. A készáru-piaczon is nagy eladások voltak, itt azonban már nem szenvedtek annyit az értékek, mint a nemzetközi piacon. A déli tőzsdén kötetett:

Oszták hitel 616—619. Magyar hitel 803.50—806. Magyar koronajáradék 84.95—85.15. Leszámitoló bank 508—510. Jelzálogbank 430—434. Rimamurányi 735—737.50. Államvasut 703.50—707. Városi villamos 375—377. Közuti vasut 680—683. Déli vasut 108—110. Magyar bank 577—580. Agrárbank 494. Kereskedelmi bank 3815. Fabank 226. Mercur 263—269. Belvárosi takarékpénztár 650. Központi takarékpénztár 1690. Fővárosi takarékpénztár 2300. Ciment I. 240. Salgószén 735—741. Ganz 3291—3299. Phöbus 210. Magyar villamossági 464—466. Urikány 375. István 200. Atlantica 319—321. Konvertált sorsjegyek 163. Hazai sorsjegyek 105—108.25.

Az utőtőzsde teljesen bizalmatlan és lanya volt. Nagyobb forgalom nem fejlődött ki, ami még szerencsének volt mondható. A háborúról még kellemetlenebb hírek érkeztek, főleg a berlini tőzsde lanyhasága konstruálta az érdekelteket. Az utőtőzsdén zárult:

Oszták hitel 615. Magyar Hitel 803. Leszámitoló bank 508. Jelzálogbank 431. Rimamurányi 733. Államvasut 701. Városi villamos 376. Közuti vasut 680. Magyar bank 577.

Az utolsó napok árhullámzásait pedig a következő táblázat tünteti fel:

	sept. 30.	okt. 1.	okt. 2.	okt. 7.	okt. 9.
Koronajáradék	88.20	85.80	84.50	83.15	85.—
Magyar hitel	841.—	820.50	805.—	808.—	803.75
Oszták hitel	640.50	623.50	618.—	622.—	615.50
Leszámitoló bank	587.—	528.—	506.—	500.—	508.—
Jelz. Hitelbank	450.50	443.50	432.—	436.—	431.—
Magyar Bank	639.50	621.—	607.—	602.—	617.—
Agrár Bank	516.—	502.—	476.50	495.50	493.50
Hazai Bank	295.75	285.—	288.—	285.50	283.—
Rimamurányi	784.—	762.—	722.—	740.—	735.—
Közuti	708.50	721.—	686.—	682.—	680.—
Városi	399.—	330.50	360.—	376.—	376.—
Salgótarjáni	780.—	762.—	710.—	741.—	735.—
Magv. Ált. Közszén	1090.—	1060.—	950.—	1010.—	1000.—
Ganz	3645.—	3480.—	3260.—	3320.—	3291.—
Adria	500.—	545.—	550.—	522.—	530.—
Atlantika	324.—	318.—	308.—	317.—	319.—

A gabonátőzsde.

A budapesti gabonabörze mai üzletmenetéből minden kétséget kizárólag meg lehetett győződni arról, hogy most már nem az árúkinálat és kereslet, sem a vidék vásárlása és eladása, hanem ki-

zárólag a külső politikai helyzet irányítja az üzletet. A budapesti gabonátőzsde mai üzletmenete legalább azt a benyomást tette, mintha nem csupán balkáni, de legalább is európai háboru előtt állanánk. A diadalmas hozs, amely az utóbbi napok árfolyása következtében óriási nyereséghez jutott, természetesen még inkább nagyobbitja érdekelttségét, a számkutczába került kontremin pedig ijedt fedező vásárlásával járult hozzá ahoz, hogy az amugy is nagyobb irányú még jelentékenyebb legyen. Ma reggel a montenegrói hadüzenet hatása alatt, mindjárt a megnyitáskor nagyon szilárd volt az üzlet, később pedig oly élénk tempóban javultak a jegyzések, hogy a kontremin ugyszólván minden kötést csakis néhány fillérrel nagyobb áron tudott visszavásárolni. A mai árfolyást egyébként leginkább ez a kimutatás igazolja: a buza 22.72-ről 22.98-ra, a rozs 19.10-ről 19.80-ra, a tengeri 15.50-ről 16 koronára, a zab pedig 23.40-ről 24.20-ra emelkedett, vagyis a mai zárlatnál a zab már 1 korona 20 fillérrel drágább volt, mint a buza. A zab intenzív árfolyásához az is nagyban hozzájárult, hogy a zab-ring részéről azt a hírt terjesztették, hogy az eddig felmondás útján átvett effektív zabot állítólag a hadügyi kormány megvásárolta. E hír valóságát természetesen nem lehetett ellenőrizni, mindazáltal ennek is jelentékeny szerepe volt abban, hogy a zab ma ismét olyan mértékben javult, amilyenre a legelszántabb hozspekulánsok sem voltak elkészülve, mert a háborus hírek állandóan nagy izgatottságban tartották a gabonátőzsde közönségét. A forgalom, amint erre a nagy árfolyatásból következtetni lehet, természetesen ma sem maradt élénkség dolgában a tegnapi mögött. Végeredményhez képest pedig ma az októberi buza 12 fillérrel, az áprilisi buza 17 fillérrel, az októberi rozs 35 fillérrel, az áprilisi rozs 16 fillérrel, az októberi zab 40 fillérrel, az áprilisi zab 41 fillérrel, a májusi tengeri 24 fillérrel emelkedett.

Bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén még sem voltak bajok, mert jó hatást tett Sasszonov orosz külügyminiszternek Berlinből megtáviratozott nyilatkozata Oroszországról és az osztrák-magyar monarchia összetartásáról és ennek következtében a forgalom nem a tegnapi legalacsonyabb árfolyamokkal nyílt meg, az irányzat pedig nyugodt volt.

10 óra 3 perczkor: Osztrák hitel 620.—, Magyar hitel 810.—, Bankverein 516.—, Unionbank 600.—, Államvasut 708.—, Déli vasut 108.—, Alpési 1029.—, Rimamurányi 739.—, Prágai 3605.—, Skoda 761.—, Török sorsjegy 231.—, 3 százalékos déli vasut 249.50.

A déli tőzsde irányzata azonban határozottan bágyadt volt arra a híresztelésre, hogy már Görögország is megszakította a diplomáciai viszonyt a hogy Montenegro már hadat üzent.

Délután 1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 616.—, Magyar hitel 803.—, Angolbank 325.—, Laenderbank 501.—, Bankverein 516.—, Unionbank 595.—, Államvasut 703.—, Déli vasut 108.50, Dunagőzhajó 1240.—, Alpési 1019.—, Prágai 3595.—, Rimamurányi 734.—, Török sorsjegy 228.—, Márka 117.90, Skoda 751.—, 3 százalékos déli vasut 247.—.

Tartós nyugodt forgalom mellett nyomott eladásokra, lanya külföldre és berlini balkánhíresztelésekre. A járadékpiacon ma is erős árhanysatlás volt. A magyar és osztrák koronajáradék 20 fillért veszített, az osztrák és magyar aranyjáradék árhanysatlása 10, a magyar koronajáradéké 15 fillér volt, ellenben a beruházási járadékok 10—10 fillérrel javultak. Zárlatkor jegyeztetett:

Oszták hitel 615. Magyar hitel 803. Anglo 322. Bankverein 513. Union 594. Laenderbank 500. Államvasut 700.25. Déli vasut 107. Skoda 742. Dohányrészvény 316. rimamurányi 730.50. alpési 1009. májusi járadék 85.25. magyar koronajáradék 84.98. orosz járadék 104. török sarsjegy 229. Márka 117.82—90 gyenge.

Bécsi gabonátőzsde.

A Balkán-helyzet kiélesbedése következtében a terménytőzsdén ma szilárd volt az irányzat, zab ismét 15 fillérrel drágult, tengeri ártartó, rozs szilárd, árpa nyugodt irányzat mellett üzletellen. Jegyeztetett:

Buza: új tiszavidéki 11.95—12.50, bánáti 11.70—12.15, bácskai 11.65—12.05, mosoni és győri 11.10—11.55, felsőmagyarországi és csepeli 11.05—11.50, déliavasuti 11.05—11.60, alsóausztriai 10.40—10.95. *Rozs:* új felsőmagyarországi 9.95—10.15, csepeli 9.85—10.10, pestmegyei 10—10.20, déliavasut 9.90—10.10, alsóausztriai 9.85—10.10. Különböző magyarországi 9.85—10.15. *Árpa:* különféle állomásokról: morvaországi 9.40—10.65, marchfeldi 9.25—10.20, bécsvidéki 9.30—10.15, felsőmagyarországi 8.75—10.20, csepeli 8.75—9.50, mosoni és győri 8.70—9.75, déliavasuti 9—10.50, északmagyarországi 9.25—10.20, maláta 9.40—9.80, takarmány 8.30—8.80, magyar tengeri 10.15—10.40, *cinquantin* 11.25—11.60, magyar zab: új válogatott 11.70—12, elsőrendű 11.50—11.75, közepes 11.20—11.65, selejtes 10.90—11.20 cseh, morvaországi és új alsóausztriai 10.50—10.90, galicziai 10.50—10.90.

Berlini értéktőzsde.

Montenegró hadüzenete oly irányu aggodalmakat keltett, hogy most már a többi balkáni államok is megkezdik az ellenségeskedést Törökország ellen és így az összes értéknemekben nagy kinalat volt. Ámbár azok csak tetemesen mérsékelt árfolyamon keltek el, az alapirányzat mégis aránylag nyugodt volt. A legérzékenyebben Hamza-részvények szenvedtek, tegnappal összehasonlítva 9 százalékkal csökkentek. A többi gőzhajós-értékek is, valamint bányá- és villamosági értékek 5 százalékgig terjedő veszteségeket, német bankok 3 százalékot, orosz bankok 4 százalékot veszítettek. Igen hányadtak voltak orosz kölcsönök is, míg német járadék, mely eleinte szilárd volt, csak a második órában csatlakozott a csökkenő mozgalomhoz. A vasut-értékek piacán az eladások különösen a keleti vasut és anatóliai vasut részvényekre terjedtek ki, de a Kanada Pacific is csökkent. Bár a forgalom előrehaladt stádiumában némi fedezések bizonyos javulást hoztak, zárlat és utótőzsde lanyhább volt. A készáruforgalomban a balkáni járadékok erősen csökkentek. A készáru piac ipari értékei szintén igen bágyadtak voltak. Napi pénz 3 százalék és alább, magánkamatláb 4 százalék.

Zárlatok jegyzetetik: 4,2 százalékos papírráradék — 4,2 százalékos osztrák aranyjáradék 93,10 osztr. hitelrészvény 192.— Déli vasut 19,75 orosz bankjegyek 216,55; 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 183,60, Dinamitruszt 175,87, Harpeni 191,50 Unifikált török járadék 87,50, 4,2 százalékos ezüst jár —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 88,60, Magyar koronajáradék 85.— Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 847,50 Olasz járadék —, Ált. villamos sági Edison 260,50 Gelsenkirchoni 196.—, Laurakohó 172,75.

Az Oreczy-ház sorsa. Tudvalevő, hogy a múlt hónapra ki volt tűzve az Oreczy-ház nyilvános bírői árverése, amelyet azóta az érdekeltek kérésére elhalasztottak. Most hír szerint Bárczy István polgármester tárgyalásokat kezdett az Oreczy-ház tulajdonosaival, elsősorban a legnagyobb tulajdonrész birtokosával, az Oreczy-ház Részvénytársaság fő részvényesével, a Nemzeti Takarékpénztár igazgatóságával a nagy telek megvásárlása iránt. A főváros tudvalevőleg már vásárolt egy házat az Oreczy-ház mellett és ennek a háznak a telkén skarta megnyitni a tervezett Erzsébet-sugarutat. Most arról van szó, hogy ennek a tervezett utvonalnak a megnyitása érinteni fogja az Oreczy-házat is és a főváros most a maga javára igyekszik kihasználni az Oreczy-ház telkének az új utvonal megnyitásával várható óriási értékemelkedését. Egyelőre azonban csak feszélyen megbeszélések folynak, amelyeknek még semmiféle konkrét eredménye nincsen.

Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom 2.417.107.000 (—43.984.000) korona, érckészlet 1.573.105.000 (—2.877.000), váltótárca 1.017.388.000 (—37.230.000) lomberd 156.489.000 (+6.730.000), azonnal esedékes tartozások 220.979.000 (—14.725.000). adóköteles bankjegyforgalom 244.001.000 (—41.107.000) K.

Forgalmi korlátozás. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesülés szerint töltésesüzamlás miatt az erdély-délividéki helyiérdekű vasut Gális és Nagyapold állomások között a teheráruforgalmat bizonytalan időre beszüntették. A személy-, posta-, pedagúsz- és gyorsáruforgalmat 50 kilogrammig átszállással, illetve ártördással tartják fenn. A már felvett és utban levő árukat, amelyek rendelkezési helye Gális állomáson van, a kisápus-nagyszabenyi utirányon

át kell továbbítani. Ujból felvétel csak az előirt segélyutirányon át való díjszabási díj felszámítása mellett eszközölhető. Koloskara és kolosi-alagut állomások között a posta- és gyorsáruzállományokat minden korlátozás nélkül továbbítják. A személyforgalmat a földsiszamlás időnkint változó mérvé szerint a személyvonatok áthaladásával, vagy átszállással tartják fenn. A megszakított vonalrészén át rendelt összes teheráru csak a Magyar-rádi—Arad—Tövis hosszabb utirány előírásával és ezen az utirányon át képzett szállítási díjak felszámításával vehető fel a szállításra. A szamosvölgyi vasutra és vasutról az akadályozott vonalrészén át menendő teheráru pedig a marosludas-sajómagyarosi utirány előírása és díjtétel alkalmazása mellett vehető fel. A forgalmi akadály közlése előtt felvett áru a rendes szállítási illetékek ellenében továbbítandók a fenti irányvonalakon. A vonatlapokon a segélyutirány feljegyzendő.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1912. évi szeptember hóban 1716 ajánlat 13.627.016 korona 33 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1514 kötvény 12.247.161 korona 89 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 18.734 ajánlat 150.920.423 korona 30 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 16.374 kötvény 134.025.616 korona 03 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január elseje óta bejelentett károk összege 7.799.133 korona 39 fillér. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1911. december hó 31-én 157997 kötvény után 1.189.790.207 korona 74 fillér tőkét és 1.950.287 korona 57 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 351.843.080 kor. 02 fillér van tartalékba helyezve. Az 1911. évben az életbiztosítási osztály által teljesített kifizetések 25.682.498 korona 78 fillér tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk összege 1.003.798.459 korona 33 fillér. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségét fogva hivatott be. A betéréslapás eleni biztosítási osztályánál ugyanezen hónapban 170 káreset 42.736.97 korona összeggel, f. évi január 1-je óta 1774 káreset 411.385.71 korona összeggel került bejelentésre.

A Hazai Bank új részvényei. A Hazai Bank részvénytársaság felhívja részvényeseinek figyelmét arra, hogy azok, akik a legutóbbi alapítókefelemelés alkalmából egynyelvező részvényről szóló igazoltványok biztokába jutottak, f. é. október hónap 31-ig nyolc darab ilyen igazoltványt egy teljesen befizetett részvényre átcsereélhetnek. Ezen határidő elmúltával a megfelelő részvények tőzsdei árfolyamon el fognak adatni és az érték befolyó összeg az igazoltványjogosultak javára mint betét fog kamatoztatni.

Szomorú szüret Tokajban. Tokajból jelentik: A Hegyalján már hozzáfogtak a szüreteléshez, mert a kedvezőtlen időjárás miatt a szőlő erősen rothadásnak indult. A tokaji szőlőgazdák nem sokat várnak az idei szürettől, mert eleinte a szárazság, a jég, majd a peronoszpóra, az utóbbi időben pedig a folytonos esőzés ugyszólván 50 százalékra

szállították le az idei termést. Némely helyeken mennyiség tekintetében meghaladják ugyan a szőlők a tavalyi termést, más helyeken azonban még a tavalyinak felét sem érik el, ámde minőség, testesség és czukortartalom tekintetében jóval alatta állanak a tavalyi termésnek. Ugyanis míg tavaly 24—26 fokos mustot szűrték, az idén talán a 18 fokos must lesz a legjobb. Aszu sem lesz az idén, mert a szőlőszemek rothadása és pergése a gyors szüretelésre kényszeríti a gazdákat.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjuárverése. Az idei gyapjuárverések második sorozata ma vette kezdetét a szokott vevőközönség jelenlétében. A kedvezőbb külföldi irányzat hatása alatt élénk hangulat uralkodott, mely különösen a katonai czölökre alkalmas gyapjuk árverelésénél érvényesültek, úgy hogy ezen minőségek árai 5 százalékos emelkedésben részesültek a júliusi árakkal szemben. Teljesen elhanyagoltak voltak a kiállított usztatott és szennyes szövetyapjuk. A kiállított 5723 zsákból elkelt 3000.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Harrach Ottó Budapest, Podmaniczky-u. 1., Groó József fia Kisvárdá, Róth Sándor Kisvárdá, Schwarz Ignác Nagyvárad.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 9. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Hochsteiger József zombai róm. kath. elemi iskolai tanítót az aszói javítóintézetbe, egyelőre ideiglenes minőségben, családfőgáddá;

a pénzügyminiszter Habek István végzett joghallgató, hrascinai lakost ideiglenes minőségi segélydi-jas pénzügyi fogalmazó-gyakornokká a belvári pénzügyigazgatóság;

a debreczeni ítélőtábla elnöke dr. Kovács Ödön nyíregyházi lakost a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydi-jas joggyakornokká;

a rózsahelyi törvényszék elnöke Patai Ferencz lipótvári főszolgabírói tiszti legényt a lipótvári járásbírószághoz III. osztályu hivataloszághoz nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Benedek János turkevei állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a szolnoki állami polgári fiúiskolához.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Satka József illavai országos fegyintézetű ideiglenes főfegyőrt ebben az állásban véglegesítette.

Pályázatok. Az aradi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vigyázói állásra december 15-ig; a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra 14 nap alatt; a szilágycsehi járásbírószágnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatok.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDOS ARMAND.**

Az Odolt

különösen kiemeli a többi száj-tisztítószer közül az, hogy a szájüreg az öblítés után görcsövi vékonyságu, de e mellett sűrű antiseptikus réteggel van bevonva, mely még órákkal azután is, hogy a száj kiöblített, utóhatást fejt ki. Ez az utóhatás, mellyel egy másik készítmény sem rendelkezik, adja meg mindenkinek, ki a készítményt naponta használja azt a biztonságot, hogy száját megrédte az erjedéssokozó és a rothasztó anyagok hatásaitól, mely a fogakat megrontja.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, október 9.

A kőszarupiaczon szilárd volt az irányzat. Kielegítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, nehézkiesen és keveset vásároltak, de azért nem zárkóztak el mérsékeltén jobb árak fizetése elől sem. Mivel az árubirtokosok kissé rártartások voltak, csak gyöngé forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán mintegy 19.000 q buza kelt el, a tegnapi árnaknál 5 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 11.72 és fél korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.90 korona 78 kilós fehérmegyei úszkös buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs ártartó, a zab emelkedő, az árpa szilárd, a tengeri 15 fillérrel drágább. Forgalmába került: 1700 q rozs 9.50 koronás áron, 400 q árpa 9.40 koronás áron, 400 q zab 11.00—11.75 koronás áron és 200 q tengeri 9.90 koronás áron. A határidőpiac eseményeivel közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Kötött:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.20 K, 100 q 79 k 23.20 K, 100 q 80 k 23.25 K, 1000 q 73.5 k 23.20 K, 200 q 79 k 23.45 K, 100 q 79 k 23.35 K, 150 q 79 k 23.20 K, 100 q 78.5 k 22.90 K, 1150 q 78.5 k 22.90 K, 1000 q 78 k 23.20 K, 200 q 78 k 23.10 K, 1000 k 78 k 23.10 K, 1000 q 78 k 22.90 K, 1500 q 78 k 22.90 K, 100 q 78 k 22.70 K, 500 q 77.5 k 23.10 K, 500 q 77.5 k 22.80 K, 300 q 77 k 22.90 K, 100 q 77 k 22.90 K, 200 q 76.5 k 22.30 K, 1100 q 79 k 23.20 K felső, 500 q 79 k 23.30 K.
Fejérmegyei 1000 q 80 k 23.40 K, 500 q 79 k 23.35 K, 200 q 79 k 22.90 K.
Biharmegyei: 500 q 77.5 k 22.55 K, 400 q 76.5 k 22.55 K.
Budai: 500 q 78 k 22.70 K, 1000 q 19.— parr., 500 q 19.— K ppar., 200 q 19.— K ppar.
Árpa: 400 q 18.80 K ppar.
Tengeri: 200 q 19.80 K kocsiára.

Zab: 100 q 22.— K ppar. 200 q 23.20 K kpf., 100 q 23.50 K kpf.

A kőszaru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	—	79	22.70—23.—
"	76	22.—22.30	80	22.90—23.10
"	77	22.20—22.50	81	22.90—23.20
"	78	22.40—22.70	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	22.40—22.80
"	76	—	80	22.60—22.90
"	77	21.90—22.30	81	22.70—23.—
"	78	22.20—22.50	—	—
Pestvidéki új	75	—	79	22.80—23.10
"	76	21.90—22.20	80	22.90—23.20
"	77	22.—22.40	81	23.—23.30
"	78	22.30—22.60	—	—
Bánsági új	75	—	79	—
"	76	21.90—22.20	80	—
"	77	22.—22.40	81	—
"	78	22.30—22.60	82	—
Bácskai új	75	—	79	—
"	76	21.90—22.20	80	—
"	77	22.—22.40	81	—
"	78	22.30—22.60	—	—
Rozs I. rendű új	—	—	19.	19.—19.30
középmínőségű új	—	—	—	18.90—19.—
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.80—19.30
Zab I. rendű	—	—	—	21.90—22.60
II.	—	—	—	21.—21.80
Tengeri belföldi új	—	—	—	19.40—19.50

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.86—99—96
Buza októberre	11.45—46—43—49—45—48
Rozs áprilisra	10.21—20—32—29
Rozs októberre	9.61—89
Zab áprilisra	11.12—13—03—23—15—31—29
Zab októberre	11.94—95—91—12.03—03—11
Tengeri 1913 májusra	7.80—79—95—88—8.03

1 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.98—11.99
Buza októberre	11.48—11.49
Rozs áprilisra	10.29—10.30
Rozs októberre	9.90—9.91
Zab áprilisra	11.99—11.80
Zab októberre	12.11—12.12
Tengeri 1913. májusra	8.—8.01

Budapesti gabonaforgalom:

1912. október 7-től 1912. október 8-ig.

Érkezett Elszállított métermázs

Buza	3845	—
Rozs	3719	1031
Árpa	3635	—

Zab	6660	8156
Tengeri	305	2090
Liszt	408	11230
Korpa	—	3217

Értéktőzsde.

A mai eseményekről közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Bécsi gabonátözsde.

A mai eseményekről közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Bécsi értéktőzsde.

A mai eseményekről közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Külföldi értéktőzsde.

Frankfurt, október 9. Zárulat. 4.20/3 papíráradék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 92.80 Magy. ar.-jár. 88.75 Osztr. hitelint. részv. 193.50 Osztrák-magyar államvasut 150.75 Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.57, Bécsi Bank verein 132.— Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 72.75, 4.2 százalékos ezüstjárdék 89.10. Osztrák koronajárdék 85.50, Magyar koronajárdék 85.50 Osztrák-magyar bank 148.50 Déli vasut részvény 19.75 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.25, Párisi váltóár 810.76, Union bankrészv. —

Hamburg, október 9. (Zárulat) 4.2 százalékos ezüstjárdék 88.25, 1860. sorsjegy 151.50 Déli vasut 19.70 4 százalékos aranyjárdék 94.—, Osztrák hitelrészvény 193.22, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —

London, október 9. Angol consol 74.25

Páris, október 9. (Zárulat) 3 százalékos francia járadék 89.60 Osztr. aranyjárdék 92.65, Magyar arany járadék 90.75, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről —, 3/4 százalékos Olasz járadék 96.— Déli vasuti elsőbbségi kötv. 261.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.— 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amort. román jár. —, 5 százalékos orosz járadék 103.95, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 98.30, 4 százalékos spanyol jár. 91.65 4 százalékos unifikált török jár. 82.— Török sorsjegy 189.— Török dohányrészvény 329.— Osztrák földhitelintézet —, Osztrák Länderbank —, Magyarjelzálog bank —, Banque de Paris 16.25, Banque Ottomane 668.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 563.— Hartman gépgyár 768.— Rio Tinto 19.28, Sucrerie d'Égypte 78.— Tula 959.— Urikányi község —, Chartered 34.— De-Beers 515.64

ELŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

East Rand 70.25, Jagersfontein 158.— Trans. Land Compan 39.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.37, Váltó német piacokra (rövid) 123.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.62 Váltó Belgiumra (rövid) ^{1/16} Olasz arany váltó (rövid) 1— Váltó Svájcra (rövid) ^{1/4} Csekk Londonra 252.75 Magánkamatláb 3.

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	12.—12.20
október—december	12.—12.20
Durva korpa azonnali szállításra	12.40—12.60
október—december	12.40—12.60

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	180.—181.—
vidéki	180.—181.—
Szalonna.	
Városi 3 drbos	162.—163.—
4	160.—161.—

Kőbányai sertésvásár.

Október 9. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—162 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kg-ig terjedő súlyban) 165—168 fillér. Közép (párónként 240—280 kg-ig) 174—176 fillér. Sertés-letszám: 1912. évi okt. 7. napján volt készlet 32528 drb. — 1912. október 8-án felhajtott 163 drb. — 1912. október 9. napjára maradt készletben 22357 drb. A hizott sertésüzlet irányzata laánya.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonság igazgatóságától, 1912. október 9.) Előző napi eladatlan maradvány 501 drb sertés, 51 drb süldő. Pótfelhajtás 256 drb sertés. Mai felhajtás (egynegyed 4-ig) 1011 drb sertés. Összesen 1828 drb sertés, 51 drb süldő. Eladott 121 drb sertés, 51 drb süldő. Mai maradvány 617 drb sertés. Árjegyzés. Zsiratsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felüli ételsúlylevonással 154 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 160—170 fillér. Fialat közép 220—300 kg-ig ételsúlylevonással 160—174 fillér. Fialat könnyű 120 kg-ig ételsúlylevonással 168—176 fillér. Husserítés nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 148—172 fillér. Husserítés könnyű 140—300 kg-ig ételsúlylevonással 148—172 fillér. Husserítés könnyű 149—200 kg-ig ételsúlylevonással 166—174 fillér. Süldő 50 kg-ig belföldi elősúlyban 114 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak 2—4 fillérrel estek.

VIZÁLLÁS.

okt. 8. okt. 9.		okt. 9. okt. 9.	
m é t e r		m é t e r	
Duna	Schärding 1.75 1.88	Tisza	M.-Sziget 0.74 0.78
	Passau 3.11 3.34		Tekeháza 0.90 0.98
	Linz 0.90 0.65		V.-Nemény 3.— 0.—
	Bécs 0.64 0.84		Tokaj 4.23 3.84
	Pozsony 2.62 2.12		Tiszafüred 5.23 6.10
	Komárom 3.71 3.20		Szolnok 0.— 6.56
	Budapest 3.84 2.88		Csongrád 6.99 7.83
	Paks 2.57 2.48		Szeged 5.32 5.65
	Mohács 3.01 4.16		T.-Becse 5.68 5.92
	Gombos 0.— 0.—		Titel 5.32 5.65
	Ujvidék 4.42 0.—	Óndova	Hoór 1.02 1.18
	Pancsova 4.88 5.37		Tapoly Bárta 0.40 0.40
	Orsova 4.42 4.70		Bodrog Ladmócza 2.86 3.28
Morva	Morvafalu 1.86 1.59		Sajó Zsolca 1.37 1.34
Vág	Zsolna 0.72 0.44		Hernád H.-Németi 0.24 0.21
	Trencsén 0.50 0.44		Csongrád 0.40 0.89
	Szered 0.— 0.86		B.-Újfalu 0.10 0.34
Gába	Szt.-Gothárd 0.31 0.11	Körös	Csucs 0.03 0.17
	Sárvár 0.33 0.11		N.-Várud 4.55 0.50
	Győr 3.40 3.05		Telnyes 0.30 0.28
Dráva	Vársád 2.80 1.78		Gurabone 0.95 0.79
	Zakány 1.32 0.24		Borosjenő 0.86 0.56
	Bárcs 0.— 1.07		Békés 0.— 3.84
	Eszék 0.— 3.10	Maros	Gyoma 4.88 5.06
Mura	M.-Szerdah. 1.73 1.26		Gy. Fehérvár 2.70 2.90
Ezáva	Zágráb 1.64 0.52		Branyicska 3.48 3.50
	Sziszék 5.53 3.26		Soborsin 0.— 3.38
Szamos	Deés 0.95 1.36		Arad 3.63 4.32
	Szatmár 2.06 3.14	Temes	Makó 1.47 1.44
	Kraszna N.-Majtény 1.38 3.54	Bécs	K.-Kostély 0.90 0.48
	LatorczaMénics 0.20 0.20		Kiszető 0.48 0.70
	Laborcz Homonna 0.22 0.10		Temesvár 0.48 0.70
Ung	Ferencesy 0.— 0.19		Becskepek 1.49 1.70

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban borult és helyenkint ködös idő uralkodott. Kisebb — alig 1—2 mm.-t kitevő — eső a Dunántulon, a Duna-Tisza között, az északi és északkeleti részekben, meg Erdélyben fordultak elő, nagyobb (5—15 mm.) csapadék csak elvétve a Dunántulon esett.

A hőmérséklet kevéssel emelkedett ugyan, de a délkeleti részek kivételével még a normális alatt maradt; a maximum 20 C fok volt Versezen a minimum pedig 2 C fok Árvaváralján.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban egyelőre lényeges változás nem várható. (Sürgöny-prog.: Változás nem várható.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér- séklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	68.0	10.1	E	3	4	4	10	9
Ungvár	67.8	7.6	W	1	2	4	11	7
Késmárk	60.0	0.0		0	0	0	0	0
Losonc	65.9	9.1		3	2	11	9	9
Ogyalla	68.8	8.8		4	5	14	9	9
Budapest	67.9	8.8	SW	1	3	2	10	9
Herczy	68.6	8.4		3	2	11	8	8
Keszthely	68.3	9.0		4	18	10	5	5
Pécs	68.0	9.9		4	3	11	9	9
Zágráb	69.0	8.6	NE	1	4	1	10	7
Fiume	66.1	12.8	N	3	3	6	19	9
Szeged	68.9	10.0	N	1	4	9	14	10
Temesvár	68.3	11.6		0	1	18	11	11
Nagyvárad	68.2	9.8	NE	2	4	14	14	9
Kolozsvár	69.7	9.6	SE	0	23	18	7	7
Nagyszombat	68.8	8.7	NE	1	0	18	7	7
Szatmár		9.2	SE	0	4	2	9	8
Eger		9.0		1	1	9	6	6
Árvaváralja		4.4	W	1	0	—	8	1
Selmeházya		6.7		4	2	—	6	3
Komárom		9.4		2	—	10	7	7
Magyar-Óvár		8.6	E	1	4	10	7	7
Sopron		7.7	N	1	2	1	10	5
Eszék		10.1	N	1	0	21	14	10
Cirkvenca		0.0		0	—	—	—	—
Debreczen		8.8		0	—	—	9	8
Kecskemét		9.2	NE	1	0	9	9	7
Oroszló		10.0	N	0	4	—	10	8
Arad		0.00		0	0	—	—	—
Zombolya		11.7	SW	1	0	6	14	9
Versce		10.9	NW	1	0	8	15	8
Orsova		10.8	N	1	4	6	10	7

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatall igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

31

— Talán, de amit mondtam, az mondván van.

Lockeran asszony nem volt elkészülve ily hideg és határozott ellenszegülésre.

— De végre is mi okból akarja ön, hogy megszegjem szavamat?

— Oly okoknál fogva, melyeket ön épp oly jól tud, mint én.

A grófné egy tekintetet vetett leányára, melyből a gyűlölet villogása tündökölt. Azon kérdést intézte önmagához: vajon Fabienne nem hallotta-e társalgását Ferenczével.

— Végre is én nagyon is jó vagyok, hogy okokat kérek öntől. Én az ön kezét oda-igérem a bárónak és megmaradok határozatom mellett.

— És ön azt hiszi, hogy az ön ígérete kötelező reám nézve? Hallgasson meg, mert remélem, hogy e beszélgetés közlünk döntő lesz. Minket, fiatal leányokat, rendesen oly akaratoknak áldoznak fel, melyek elvileg kétségkívül nagyon tiszteltetnémek, de melyek gyakran boldogtalannokká tesznek. Vannak anyák, kik önzésből megfosztják gyermekeiket a házasság örömeitől, melyekre mindnyájan hívattva vagyunk; vannak továbbá olyan anyák, kik vagy magoknál akarják tartani leányaikat, vagy olyanok, kik győtrő eszköznek szemelték ki, hogy halálukig rabnökként bánjanak velök.

Ezek minden szem elől elrejtik leányukat s meztartadjak tőle a gyermekség vagyis inkább az ifjuság édes örömeit, az illendőség ürügye alatt és ez merő féltékenység. Féltékenyek egy testvéri, fivéri vonalomra és e leány, kit kedves gyermeköknek neveznek, az önző féltékenység által fogva tartatik, mint valami apáca. Ön és én ismertünk egy

szegény szerencsétlent, ki még férjénél levő nővéreinek sem írhatott annyiszor, amint akart. Az anya egyedül magának akarta tartani leányát és minden vonalomtól elzárta, mely egyszülőzhatta volna az övét; úgy tartogatta, mint egy kincsét mindaddig, míg egyszer a fényt vesztett kincs mitsem ért míg a fiatalság virágai friss lég hiányában, négy fal közé zárva, lehullottak. Ha egészsége is meg lett támadva, annál rosszabb! Az anya gondosan ápolta, mit avatatlan szemek gyengéd vonalommak tarthattak volna; de túlzott, figyelmes gondoskodása csak a félelemből eredt, hogy elveszti önzőleg féltett tulajdonát. Más anyák vagyoni és egyéb érdekekből adják férjhez leányukat anélkül, hogy megkérdeznék, vajon leányuknak tetszik-e e házasság. Ah! anyám, nagyon boldogtalan ez ki leányunk születik!

— Fabienne, ön nagyon éles!

— Nem vagyok éles, de két nap óta sokat tanultam; összeegyeztettem a jelent a multtal és beláttam az ön által tervezett házasság lehetetlenségét.

— Talán más valakihez van önnek vonalma?

— Nem, legalább azon értelemben nem, melyet ön ad e szónak.

— De ön előbb szerette de Goery urat.

— Sokáig azt hittem. Mit akar ön? Oly ifju valék. Ma elmondhatom, hogy gyűlölöm őt. Megvetem.

X.

A rendőrség de Goeryvel foglalkozik.

Hector mit sem érthetett Fülöp eltűnéséből. Odaadásának áldozata volt-e, melylyel Libussát védelmezte, vagy azért tűntett el, mert felfedezéseitől félték? A gróf ezen második feltevésnél állapodott meg és ha felfedezheti Fülöp rejtékhelyét, akkor nem kételkedett, hogy feltalálja a kedves gyermekét is.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. október 10-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Ne valjunk el.

Vendők 3 felvonásban. Irtá: W. Arthur Pinero. Fordította: or. Hevesy Sándor és Ocsy Árpád.

Személyek:

Mrs. Emlage	Csillag T.
Claude	Náday
Justina	Vizváry M.
Theophile	D. Ligeti J.
Sir Fletcher	Gál
Mr. Cloys	Rákosi ff.
Anthony Cloys	Szár
Alexander Fraser	Isthes
John Allingham	Ory
Olive	Paulay E.

Kezdeté 1/2 8 órakor

NÉPOPERA.

Tengerész-Kató.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: Buchbinder Bernát Magyar színi-alkalmazta: Meri Adolf. Zenéjét szerelte Jarno György.

Személyek:

Steinfeld lovag	Mátral
Váci Róbert	Hozthy
Kopp Gyula	Fehér
Radák Lajos báró	Németh
Dr. Kázer Sándor	Ujvári
Kádasa Tamás	Bihar
Szepl	Pázmán
Sachy	G. árás
Tennessi báró	Szántó
Kató	Szeyer I.
Lujza	Benedek
Teréz	Hajnal
Berta	B. Abaffy
Radványiné	Dinyési
Borska	Vidor

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Parasztbecsület.

Melodráma 1 felv. Zenéjét szerezte: Mascagni P. Szövegírták Targioni Tosetti és Menasci. Fordította: Radó Antal.

Személyek:

Santuzza	Soboek
Lola	Marschalkó
Turiddu	Körösey
Alfo	Rózsa
Lucia	Fodor A.

Ezt követi:

Bajazzók.

Dráma 2 felv. Szövegét és zenéjét írta: Leoncavallo R. Ford. Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Hajdú
Tonio	Rózsa
Canio	Körösey
Beppe	Turonyi
Silvio, pór	Szemere
1-ső pór	Kárpát
2-ik pór	Juhász

Kezdeté 1/2 8 órakor.

NYÍRSZÍNHÁZ.

Csitri.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Pierre Veber és de Gorsae Henri. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

Dalanny Maurice	Balassa
Vergnaud	Ditró
Alcide	Tanay
Simoneau	Szerény
Sernin Pierre	Kemenes
Piébános	Vendrey
Colette	Varsányi
Agiae	Harsányi
Valter Nancy	Mészáros
Suberville k. a.	Komlóssy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN-IMRE igazgató.

V. Nagymező-utca 17.

Jegyelővel 10-1 és 3-5 óráig.

Az előadás kezdete 8 órakor.

ELLEN TELS

TANC-IDYLLEK.

ERNESTO BELLINI

A TELEPATHIKUS FENOMÉN.

TOQUÉ A CSUDAPUDLI

Bemutatja Mr. LOYAL

További 20 attrakció.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 1/2 9 órakor. 11 órakor: Ujdonság!

Oszkár kisasszony

9 órakor:

Zavaros rokonság.

Ginger és Taussig bohózatát Steinhardt átdolgozásában. Továbbá Steinhardt slager kupléi és remek külföldi számok. Vasárnap délután fél 4 órakor délutáni előadás mérsékelt helyekkel.

Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytözsdeben Andrássy-ut 19. és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 16. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.

Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

9 1/2 órakor: Ma! 9 1/2 órakor!

„A menyasszony leánya“.

Bobozat 1 felv., Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

10 órakor! 10 órakor!

MORITZ II.

Sketch, előadja: Springer Armin.

SEINE TANTE.

Bohózat 1 felvonásban, Irtá: Hirschfeld L.

és a többi új szelősámok.

Jegyek elővételben: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. ó. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig Hirsch Andrássy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. és Az Est kiadóban. 12 óra után az 1. ső emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámainak fellépte.

DELI-ÉTTEREM

DUNAPART-CORSO.

Van szerencsém igen tisztelt vendégem szíves figyelmét ujonnan átalakított éttermeimre, felhívni, melyek továbbra is elismert szolid alapon fognak továbbvezetni. Szeparék, kisebb és nagyobb bál helyiségek. Házonkívüli rendelések úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek. „Délután FIVE-O CLOCK“

Délután és este QUARTETT ZENE. Szíves pártfogást kér Deli S. tulajdonos.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán FREY GYULA vendég-lős, a parlamenti Árkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangversenyez

SILVING BERTHOLD

karmester vezetése alatt

a Budapesti Filharmonikusok Társasága

AMERICAN SHOE COMPANY LIMITED

Amerikai cipő r.t.

Kizárólagos

amerikai cipő-különlegességeink

eddiggi áron

kaphatók:

BUDAPEST,

IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota.)

V., Dorottya-utca 6.

VII., Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN, Plac-utca 44. sz.

ZÁGREB, Ilca 22.

Kérje képes árjegyzékünket.

(Postal megrendelések: IV., Kigyó-tér 1. alá Inté-

zendők. 12470)

Jaeger-féle

EREDETI ALSÓRUHA

a legregibb és a legjobban

bevált. Egyedül gyárosek:

W. BENDER SÖHNE,

Bregenz.

Kapható: minden jobb rövid-áru- és fehérneműüzletben.

Báti Raktár nyitva: MIEN, I., Rohinapát Nr. 8. Képes árjegyzék ingyen.

A gyári jegyre és aláírásra ügyelni tanácsos! W. BENDER SÖHNE. Adás: Frei. Dr. G. J. J. J.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

ALKALMI

SZŐNYEGEK

BUTOROK

CSILLÁROK

szalon- és konyha-nitárak, teljes lakberendezések legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban

VIII. kor., Baross-utca 9. szám, (az egész házban.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. október 10-én.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Limonádé ezredes.
Enekes vigjáték 3 felvonásban.
Német eszmé után írta; Ha-
szányi Zolt.

Személyek:
Gr. Szantmarjai Rátkal
Lonke Pereszé
Marietta T. Harmath
Von Flaumitz Hajnal
György Király
Kelemen Ligeti
Teréz Soós M.
Diga Rombai L.

Kezdeté 1/8 órákor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ.

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét
írták: Stein Leo és Lindau K.
Zenéjét szerzte: Eysler Edmund
Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:
Maros Béla, or Nagy Ferenczy
Mary White Pataky
Raffaéle Szathmáryné
Tilda, leánya Sz. Szöllösy
Camillo Fekete
Donogán báró Szabolcs
Lovási Fenyvesy
Sziák báró Szász
Berekes Parányi

Kezdeté 1/8 órákor.

ÚJ SZINPAD.

Szent házasság.

Két fejezt a házasságtól.
Írta: Bró Lajos.

Személyek:
A nagyságos ur Antalffy
A kisasszony Fehérváry
Az inas Bedonyi

Rabszolgalázadás.

Korábbi 1 felvonásban.
Írta: Sas Ede.

Személyek:
A gyáros Forgács
Az özvegy Harsányi
Tamás Gelért
Sebestyén fiai Alapi
Egy öreg munkás Deéry
Csendőrmester Vajda

Sátán.

1 felvonásos tréfa. Írta: Zinner
Pál. Fordította: Molnár Ferenc.

Személyek:
A színigazgató Bedonyi
A színésznő Biron E.
A dramaturg Forgács
Az ifj Varsa
A báró Antalffy
Az inas Deéry

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A napraforgós hölgy.

Velencei álom 3 képben. Írta
Vojnovich Ivó.

Személyek:
Vitale Malipiero Csontos
Alvise Candiano Vágo
Geljukov Tátral
Kraszomazki Sebestyén
Jekaterinszky gróf Pártos
Van der Noot báró Gerg
Lord Abeced Caiszér
Von der Taube Koós
Fiatalfi binos orosz Denich

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Az Olimpiász

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

Ma csütörtökön, október 10-én
két előadás.

Délután 3/4 órákor mérsékelt,
helyaru nagy családi előadás
Nick Winter és az összes
 attrakciók felléptével. Este 8-ór
 legelsőrangú színházi- és
 variété-előadás.

A felülmúlhatatlan októberi
 új műsor. **NICK WINTER**
 a világhírű mozi-színész és tár-
 sulatának rövid vendégszerer-
 lése a „Nick Winter apoc-
 kézen” című szenzációs új
 kinema-szkecsben. — Alice
 Carver & Co. a céllövészet
 csodája. The 3 Renards az
 levegő királyai. H. Blank,
 beszélő bábuival. Balzar kö-
 mikus mutatványai. — Les
 Boeurs Draffir, akrobatikus
 táncármas. — Posti Futár
 Nadas Sándor tréfas jelenete.
 K. Solti Hermin új kupaikkal
 az előkelő idegen, párisi
 darab. Szász Ilona Zerk-
 witz Bölcsődalát énekli.
 Lolotte, Granichstödten B. ope-
 retje. Virágh Jenő. Fred St.
 Onge & Co. és Miss Eskó.
 Mlle Hildegarde és a többi
 legelsőrendű attrakció.

Jegyek elővétel díj nélkül vált
 hatók a Royal-Orfeum jegy-
 pénztáránál és a városi jegyáru-
 sító helyeken. Előadás után
 Royal-Cabaret.

Minden csütörtökön, ünnep- és
 vasárnap délután 3/4 órákor
 mérsékelt helyaru nagy családi
 előadás **Nick Winter** és az
 összes attrakciók felléptével.

NÉPOPERA

Tengerész Kató

== egész héten ==

SZOYER ILONA

vendégfelléptével.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Ma csütörtökön, október 10-én, délután 3/4 óra-
 kor mérsékelt helyaru nagy családi előadás.

Nick Winter

és az összes attrakciók felléptével. Mérsékelt árú
 és az összes városi jegyárúsió helyeken.

Kartellen kívül!

T. c.
 Van szerencsém szíves tudomására adni, hogy
 VIII., Karpfenstein-utca 31-33. sz.
 alatt a mai kor igényeinek megfelelő

sörnagykereskedést

nyitottam.
 Miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy
 úgy ár tekintetében, mint sörminőségben bármely más
 céggel a versenyt felvehetem, kérem nagybecsű meg-
 rendelésével engem, új vállalatomban támogatni, mely-
 nek pontos és lelkismeretes kiszolgálásáról előre is
 biztosíthatom.
 Maradok kiváló tisztelettel
 SZIMANDL JÓZSEF
 vendéglős és sörnagykereskedő.

DARANYI LEGÚJABB MODELLO Számoló

ÉS LÁTHATÓ IRÁSU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorúlnak reklámra.
 Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
 Telefon 139-54. Budapest, VI., Bécsi-körút 37.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
 RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!
 Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határo-
 zottan **RÉTHY**-féléit kérjünk, mivel sok ha-
 szontalan utánzata van. Az eredetiek minden
 egyes darabján rajta van a **RÉTHY**-név.
 1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor.
 Mindenütt kapható.

CHARLES CIRKUSZ BUDAPEST TATTERSALL.

Ma és a következő napokon
 este pontosan fél 8 órákor
 nagy előadás
 az óriási sikereket elért szenzációs műsorral
 Szombaton és vasárnapon
 délután 3 órákor este 7/8 órákor
 2 ünnepi diszelőadás 2
 Az állatgyűjtemény és az indiai felikrok mutatvá-
 nyai naponta d. e. 10 órától kezdve megtekinthetők

HEMPEL FRIDA

Összes felvételei
 == kaphatók ==
 a Hangszer
 Otthonban
 Budapest,
 VIII., József-körút 9E. sz.
 Telefon 91-04. Telefon 91-04.
 Művész felvételben 6.— koronáért.

Ön már tudja? amerikai cipőket.

hogy minden ár-
 ban kaphatja a
 legjobb és legol-
 csóbb készítményű
 és világ-gyártmányú
 Szőke és pontokiszolgálás. Kivonat az arjogyzékből:

Elegáns férfi-cipők
 box- és chevron-bőrből, utolsó
 dívatu, dugós, fűzős 10, gom-
 bos 1K és feljebb.
 Amerikai és angol cipők, olasz-
 kizhatatlan 14, 16, 18, 20 és felj.

„Új módszer” Orthopéd-cipők; fájós láb-
 rábráz után készítenek
 Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a.
 nyugati pályaudvar közelében.

Weinberger és Fodor

az összes
 sportcikkék áruháza.
 FOOTBALL
 cikkekben az ország
 legnagyobb raktára.
 IV., Marischbazar 4.
 Telefon 113-59.
 Minden sportágról külön
 árjegyzék ingyen.

Részletfizetésre is!
 Látható írásu
 UJLAKI írógépek
 Árjegyzék kívánatra. Árjegyzék kívánatra.
 UJLAKI írógéptelep
 Bpest, VII., Erzsébet-körút 28.
 Telefon 122-60. Telefon 122-60.

Heti műsor:

Október hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népopera	Vigsszínház	Király Színház	Magyar Színház	Új Szinpad	Budapesti Színház	Uránia
11 Péniek	Király és Królyleány	Ne váljunk el	-	Tengerész Kató	Primerosa kisasszony	Limonádé ezredes	A rablólovag	A szent házasság Rabszolgalázadás. Sátán	A kaméliás hölgy	Olimpiász
12 Szombat	Tannhäuser	Fogadósné	Széchy Mária	Tengerész Kató	Erős láncok	Eva	A napraforgós hölgy	A szent házasság Rabszolgalázadás. Sátán	A vasgyáros	-
13 Vasárnap	Király és a Királyleány	Az arany ember	-	Hoffmann meséi	Piktörök	Leányvásár	Szerencse fle	A szent házasság Rabszolgalázadás. Sátán	A piros bugyiljárás	-
		Ne váljunk el		Tengerész Kató	Primerosa kisasszony	Eva	A napraforgós hölgy		Kaméliás hölgy	

Titkos betegségek

hugycsőfolyás, hujycsőszűkület, altesti sebek, bujakor (syphilis), az önfertőzés következtében fellépő éjjeli magömlések és idegbántalmak, elgyengült férfierő (impotencia), makkacs bőrbetegségek, bármely női nemi bajok, méhbajok, fehérhólyás stb. **alapos, gyors és gyökeres** gyógyítására legjobban ajánljuk bevált lelkismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjánál fogva

Dr. GARAI

hírnemes szakorvos rendelő intézetét,
Budapest, Andrassy-ut 28. szám.
 Rendelés hétköznap: 10-től 4 óráig és este 7-8. Vasár- és ünnepnap délután 2-ig. Feltiltás nélkül eredményes gyógyítás levélleg is. Kivánatra gyógyszerekről is gondoskodik.
 „Ehrlich 606.” javított Joha oltások.

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalon könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotot csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, egészségt. tanár országos hírű intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan gyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hujycső-, hólyag-, ideg- és háterinczbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbjait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármi oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levélre kimorító felvilágosítást afelől, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszbélyeget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kivánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5 óráig. (vasárnap déli 12-ig.) **EHRlich 606** kurát is végeznek. Cím: **Dr. Palócz**, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 13.

BUTOR

késpénzért és részletre
 Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló, ebéd, uti és szállásberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
 Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

SPECIALISTA

Dr. KAJDACS

Gyógyít biztos sikerrel kórházakban szerzett tapasztalatok alapján: vér-, bőr-, idegbaj és gyengeségi állapotot és mindentéle női bajokat

Budapest, VIII., József-körút 2.

Rendel: 10-4-ig. Este: 7-8-ig.

„EHRlich 606” alkalmaztatik.

Levél útján is biztos gyógyulást találnak azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasításai kivánatra küldetnek.

Neumann M. férfi-, fiu- és leányka-ruhatelep

császári és királyi udvari és kamarai szállító
Budapest, IV., Múzeum-körút 3.

Fiókok: Arad, Belgrád, Brassó, Debreczen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Linz, Miskolcz, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Sofia, Szeged, Temesvár, Zágráb.

Utazó-Városi-és Gazdasági **BUNDÁK** készen és mérték szerint.

Téli és Átmeneti **KABÁTOK** készen és mérték szerint.

Múzeum-körút 3.

Fiú-és leányka-ruhák készen és mérték szerint.

ÖLTÖNYÖK készen és mérték szerint.

Kérjen árjegyzéket.

MAZZOLINI Giuseppe, magánzó római lakos,

47266. számú

„Berendezés két különböző közeggel telt tér, első-sorban hajóeresz között alkalmazott közlekedő nyílásnak önműködően történő tömített elzárására”

című magyar szabadalmi tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összehiteltetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. Bovebb felvilágosítással szolgál **Kalmár J.**, szabadalmi ügyvivőiroda, Budapest, VII., Rákóczi ut 44. szám.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi **Perzsa és Smyrna** szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel-emelés nélkül **részletfizetésre is.**

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

UNGHVARY JÓZSEF

SZÖLŐTELEPEN, GYÜMÖLCSFA-KÖZELÉSEN
CZEGLED (PESTMÉGYE)

Nagyobb mennyiségű

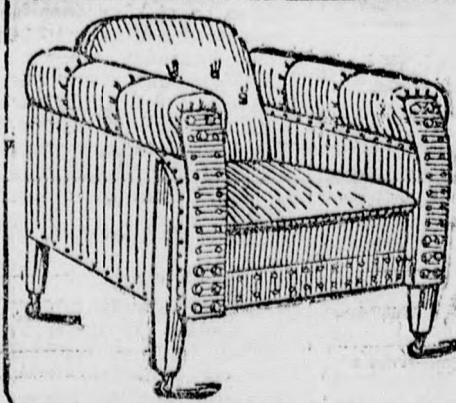
nemes gyümölcsfa-

csempe, boggyógyümölcsök, vadoncsók, kerti sűvények,

sima és gyökeres szőlővesszők

stb. kaphatók.

Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
 Epest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös elonyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédő székek, foteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorizása!

Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Akar nősülni?

28 éves csinos, vagyonos orosz hölgy, 22 éves egyedülálló árva 400,000 korona hozományával, 38 éves gyermektelen özvegy 120,000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy van előjegyzésben. Komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást kapnak. Schlessinger, Berlin 18.

Házasságokat

Álszoktén, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 86. II. Cég-nélküli levelezés.

Akar Ön

szellemes lenni? Akarja, hogy kellőmés társalgónak tartassák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni. Olvassa el a „Társalgás Művészetét” érdekes könyvet. (Ellenállhatatlanság titka, stb.) Olcsón megszerezhető. Megtudja ebből, mint viselkedjek, hogy férfit, nőt, alattvalót, feltebbvalót egyaránt meghódítsa. A könyv korrekt útmutatója lesz az élet minden helyzetében, bálon, bankettekben, esküvőn színházakban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Tartalomjegyzéket ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut 80. szám.

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen magnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legálapsabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás napenként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Hárthatók” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan cseti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Glogowski és Társa**, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 22. szám.

Találmányokat

lőmegeikket megvételre külföldnek állandóan keres **Róval és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Nappali

kereskedelmi szaktanfolyam (Engedélyeztetett a 40988—1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fentartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tanfolyamra oly nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 8 hó. Állásközvetítés. Tájelőzet. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, **Andrássy-ut 67.** (bejárat a Vörösmarthy-utca felől.) Elnök dr. **Várszegi Vilmos** orsz. képviselő. Igazgató: **Aranyosi Miksa** felsőker. Isk. igazgató

Juniperus (nemes borovicska) 4 1/2 literes postatartály bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésre elfogad **Róval és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

MIKSZÁTH KÁLMÁN utolsó könyve:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytervédeke.)

Ara füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

A világhírű THE ROYAL

Gramofonokat minden recessés vagy tiszta nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árfelelemelés nélkül havi 6—10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Pótlógramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia gramofon-nagykereskedők, Budapest, József-körút 41. Főközledek VIII., Baross-ter 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémián rendes tanárok által oktatótt szaktanfolyamok. **Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal.** Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-ter 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 64—68.

Saszellaszóló mézédés, mázsánként 54.—K, postakosaránként 3.50, őszibarack, táblakörte, magvólószilva, csemegealma vegyesen 3.80. Tar-kesztándinye, ugorka, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.— koronáért szállítja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Csemegezőlő,

muskotály, saszella mázsánként 50 kor., postakosaránként 3.50, táblakörte, őszibarack, magvóló szilva, csemegealma vegyesen 3.50, ananász-dinye, ugorka, paprika 1.60. Szabó Csongrádrol.

Kitűnő fegyverek

öröknek. Önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Wernli gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelyivel 1 K Wernli lovassági karabély 16 korona. Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszif 1 korona, éles tölteny darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa ndv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Csillárok

részöl és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállít **Schulz-csillárgyár** Rózsa-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 198—07.

Acetylén-kézilámpa

A legnagyobb töltésben is 200—300 lépcsényi terület napnál fényben bevilágító acetylén-lámpa. Nélkülözhetetlen minden vidéki háznál. — Gyári ára 100 mm.-es reflektorral K 4.— 110 mm.-es reflektorral K 6.— 118 mm.-es reflektorral masszív kiállításban K 8.— 1 kg. Calc. Carb. 70 órai egészre — K 5.—50

LÁNG JAKAB és FIA Bpest, VIII., József-körút 41. Árjegyzék ingyen.

MAKAY BÉLA új könyve:

A LÁP VIRÁGA és egyéb irások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerélt ki.

Ara 4 korona.

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

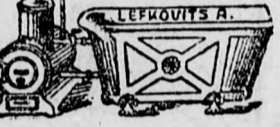
BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 főemelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, őr szobák, angol börgarmiturák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 32—13. 28500

Zálogcédulát,

briliánsot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-46. Meghívásra jövök

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltak mindenféle kutszivatnyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wessely-ut. 51/A. Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászkepek Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbihez. Ilyet, költői lendülettel minden leírásában, rjongó szeretettel a szabadság: a természet iránt.

Ara 6 korona. Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Készpénzért

vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen **olcsón** sehol nem kap modern háló, ebédlő, őr és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfőt raktárát, itt jutányosn **vehet** a leggyorsabbtól a legdrágábbtól minden fajta **BUTOR** **Magy Imre** lakberendezési vállalkozó cég BUDAPEST, VI., Lázár-utca 7. sz. Árjegyzék ingyen. Al-bum 1 korona.

Veresátonya befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Boroshordók

új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavoniai főlgyából, bor-szivaltjuk, „para” hordóimók, horszajtók, szőlőszűzők, pincefelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. Telefon 57—72. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapított 1890-ban

Saványság

Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartly tanár amerikai erőlap-pora. Saványak tartós, szép telt testidomokat nyerne — Hölgyek remek kóbit. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbafojásoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kifűtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 fit 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/2. Telefon 156—80.

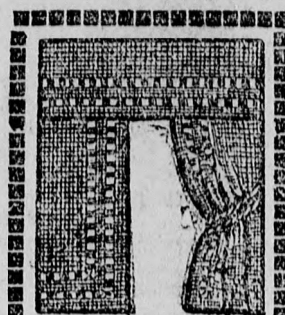
AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: **A magyar széppróza** halhatatlan mesterének egyetlen elbeszélő munkája:

TÓTH BÉLA: A boldog asszony dörvise 384 old. ... Ara 190

Eddig megjelentek: **KÓBOR TAMÁS:** Komédiák. Nov. (424 old.) **BIRÓ LAJOS:** Glória. Novellák (448 old.) **BALZAC:** A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Hársányi K. **ZOLA:** Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Ger5 A. **DISKENS:** Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.) **ANATOLE FRANCE:** A Pinquinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.) **CSEHOV:** Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.) **BÖLSCHÉ:** Szeretem az élek világában. (1152 oldal). Két kötet. **TOLSZTOJ:** Hadzi-Murat. Regény. Az őrdög. Elbeszélés. (374 old.) **VOSS RICHÁRD:** A költő és az asszony. (A Falcenteri-villa). Regény. (384 oldal.)

Minden kötet ára — — — — — Kapható minden könyvárusnál. Kijadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Függöny

Kongressz-szövetek 85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat. **Bérczi D. Sándor** kézimunka nagyiparos Budapest, VI., Dassewff-ut. 5.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Verses regény. Ara 3 korona. Kijadja a **FRANKLI-TÁRSULAT.** Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

„Hungária” beszélő-gépek

tölcser nélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részlettizésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részlettizetésre. **Modern lakberendezési vállalat** Budapest, IV. kor., Gerleózy-utca 7. sz. **D izzes butor-album 1 kor.**